

Klub akcionárov Východoslovenská vodárenská spoločnosť, a. s., o. z.

Hlavné námestie 356/5
811 01 Bratislava – Staré Mesto

(ďalej len „klient“)

V Košiciach dňa 09.05.2023

VEC

Právne stanovisko k nakladaniu s cennými papiermi vo vlastníctve obce *(ďalej len „právne závery“)*

VÝCHODISKÁ

- Právne závery sú spracované na základe zadania obsiahnutého v Žiadosti o poskytnutie právnych služieb z 31.03.2023.
- Právne závery vychádzajú z informácií poskytnutých klientom v Žiadosti o poskytnutie právnych služieb z 31.03.2023, informácii poskytnutých klientom na osobnom rokovaní 06.04.2023 a e-mailovej komunikácie z 25.04.2023.
- Právne závery vyplývajú z odbornej erudície advokáta a predstavujú jeho kvalifikovaný právny názor.
- Právne závery nie sú vyčerpávajúcim a úplným výkladom advokáta ku všetkým aplikačným a teoreticko-právnym otázkam. Podrobná analýza navrhovaných procesov, respektíve návrh realizačnej etapy, bude advokátom spracovaná na základe samostatnej objednávky klienta.

SKUTKOVÝ STAV A OKRUHY PROBLÉMOV

Klub akcionárov Východoslovenská vodárenská spoločnosť, a. s., o. z. *(ďalej len „klient“)* ako samostatný právny subjekt združujúci obce, ktoré sú akcionármi Východoslovenskej vodárenskej spoločnosti, a. s. *(ďalej aj „VVS, a. s.“)*, bol založený na účel tvorby vôle a jej presadzovania v mene akcionárov vo vnútri akciovej spoločnosti. Jedným z deklarovaných zámerov klienta je poskytovať poradenstvo pri zákonnej realizácii Dlhopisového programu garantovaných výnosov z pohľadu materiálnych, procesných a kompetenčných noriem obce.

Dlhopisový program garantovaných výnosov spočíva v emisii dlhopisov Východoslovenskej vodárenskej spoločnosti, a. s. a ich odkúpení obcami – akcionármi s fakultatívnou možnosťou uhradiť cenu dlhopisu „konverziou“ akcie za dlhopis. Konverziou sa v konkrétnom ponímaní rozumie uzatvorenie zámennej zmluvy. Realizáciou Dlhopisového programu garantovaných výnosov sa má zabezpečiť zhodnotenie majetkovej a nemajetkovej účasti obce v akciovej spoločnosti.

Okruhy problémov:

Materiálne, procesné a kompetenčné podmienky zákonného nadobudnutia dlhopisov a nakladania s akciami vo vlastníctve akcionára – obce.

RELEVANTNÁ PRÁVNA ÚPRAVA

V analyzovanom prípade je potrebné zohľadniť najmä právnu úpravu:

- Ústava Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb. v z. n. p. (*d'alej len „Ústava SR“*);
- zákon SNR č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v z. n. p. (*d'alej len „zákon o obecnom zriadení“*);
- zákon SNR č. 138/1991 Zb. o majetku obcí v z. n. p. (*d'alej len „zákon o majetku obcí“*);
- zákon č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v z. n. p. (*d'alej len „zákon o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy“*);
- zákon č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v z. n. p. (*d'alej len „Obchodný zákonník“*);
- zákon č. 566/2001 Z. z. o cenných papieroch a investičných službách a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o cenných papieroch) v z. n. p. (*d'alej len „zákon o cenných papieroch“*);
- zákon č. 530/1990 Zb. o dlhopisoch v z. n. p. (*d'alej len „zákon o dlhopisoch“*);
- zákon č. 442/2002 Z. z. o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách a o zmene a doplnení zákona č. 276/2001 Z. z. o regulácii v sieťových odvetviach (*d'alej len „zákon o verejných vodovodoch“*);
- zákon č. 315/2016 Z. z. o registri partnerov verejného sektora a o zmene a doplnení niektorých zákonov v z. n. p. (*d'alej len „zákon o registri partnerov verejného sektora“*);
- zákon č. 92/1991 Zb. o podmienkach prevodu majetku štátu na iné osoby v z. n. p. (*d'alej len „zákon o podmienkach prevodu majetku štátu“*);
- zákon č. 162/1995 Z. z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam (katastrálny zákon) v z. n. p. (*d'alej len „zákon o katastri nehnuteľností“*);
- zákon č. 343/2015 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v z. n. p. (*d'alej len „zákon o verejnom obstarávaní“*);
- nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 596/2014 zo 16. apríla 2014 o zneužívaní trhu (nariadenie o zneužívaní trhu) a o zrušení smernice Európskeho parlamentu a Rady 2003/6/ES a smerníc Komisie 2003/124/ES, 2003/125/ES a 2004/72/ES v konsolidovanom znení (*d'alej len „nariadenie o zneužívaní trhu“*);
- delegované nariadenie Komisie (EÚ) z 8. marca 2016, ktorým sa dopĺňa nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 596/2014, pokiaľ ide o regulačné technické predpisy týkajúce sa podmienok uplatniteľných na programy spätného výkupu a stabilizačné opatrenia (*d'alej len „delegované nariadenie“*);
- smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/1132 zo 14. júna 2017 týkajúca sa niektorých aspektov práva obchodných spoločností (*d'alej len „smernica týkajúca sa niektorých aspektov práva obchodných spoločností“*);
- stanovy obchodnej spoločnosti Východoslovenská vodárenská spoločnosť, a. s. z 01.03.2022 (*d'alej len „stanovy“ alebo „stanovy akciovej spoločnosti“*).

APLIKÁCIA PRÁVNEJ ÚPRAVY NA SKUTKOVÝ STAV

V analyzovanom prípade je právne relevantná nasledujúca otázka:

1. Aké sú materiálne, procesné a kompetenčné podmienky zákonného nadobudnutia dlhopisov a nakladania s akciami vo vlastníctve akcionára – obce?

Ad 1.

Aké sú materiálne, procesné a kompetenčné podmienky zákonného nadobudnutia dlhopisov a nakladania s akciami vo vlastníctve akcionára – obce?

Súkromnoprávne limity zákonného nadobudnutia dlhopisov a nakladania s akciami vo vlastníctve akcionára – obce

1. Listinné akcie a dlhopisy po formálnej stránke predstavujú veci obdobnej povahy, keďže v oboch prípadoch **ide o hnutelnosti**,¹ s ktorých vlastníctvom sú spojené **majetkové a nemajetkové práva**. Podľa § 2 ods. 2 zákona o cenných papieroch spadajú pod spoločný legislatívny pojem „*sústava cenných papierov*“.

2. Spoločnosť môže na základe rozhodnutia valného zhromaždenia vydať dlhopisy, s ktorými je spojené právo na ich výmenu za akcie spoločnosti (vymeniteľný dlhopis) alebo právo na prednostné upísanie akcií spoločnosti (prioritný dlhopis), ak valné zhromaždenie súčasne rozhodne o podmienenom zvýšení základného imania (§ 160 Obchodného zákonníka). Bez zodpovedajúceho rozhodnutia o podmienenom zvýšení základného imania nie je rozhodnutie emitenta o vydaní dlhopisov právne relevantné.

3. Spôsob prevodu akcií je determinovaný ich formou (podobou), keďže táto je rozhodujúca pre určenie, či je fakticky možné uskutočniť prevod **odovzdaním cenného papiera a rubopisom**.² V prípade obchodnej spoločnosti VVS, a. s. sú všetky akcie listinné, a teda prevod je uskutočňovaný spôsobom ich fyzického odovzdania a rubopisom v intenciách § 20, § 21 zákona o cenných papieroch v spojení s § 156 ods. 4 Obchodného zákonníka a čl. V ods. 2 stanov akciovej spoločnosti.

4. Sloboda dispozície obce voľne nakladať s akciami tvoriacimi jej majetkovú časť v akciovej spoločnosti je limitovaná **nielen čo do spôsobu prevodu akcií**, ale tiež aj s ohľadom na **charakter podnikateľskej činnosti akciovej spoločnosti**. Hlavným predmetom podnikateľskej činnosti akciovej spoločnosti je výroba a dodávka vody, kanalizačné činnosti a čistenie odpadových vôd. Pitná a úžitková voda predstavujú komodity s neopomenuteľným dopadom na verejné zdravie a život, preto je **majetková účasť na tejto akciovej spoločnosti regulovaná prísnyimi normami hmotnoprávneho charakteru**. Majiteľ akcie vo VVS, a. s.

¹ Podľa § 9 ods. 2 zákona o cenných papieroch: „*Na cenné papiere sa vzťahujú ustanovenia Občianskeho zákonníka o hnutelných veciach, ak tento zákon alebo osobitný zákon neustanovuje inak.*“

² Určenie právneho dôvodu (iustus titulus) a spôsobu (modus) prevodu akcií (resp. zmieniek) uvádza napr. Najvyšší súd ČR, sp. zn. 29Cdo 1678/2020: „*Smlouva představuje právní důvod (titul) pro nabytí vlastnictví, rubopis a předání pak právní způsob (modus) nabytí vlastnického práva.*“

musí pri prevode reflektovať na § 3 ods. 9 zákona o verejných vodovodoch, podľa ktorého: „**Ten, kto má majetkovú účasť v právnickej osobe, ktorá je vlastníkom verejného vodovodu alebo verejnej kanalizácie, môže previesť majetkovú účasť len na subjekt verejného práva podľa tohto zákona...**“ Ústavná konformita obmedzenia vlastníctva v konkrétnom prípade vyplýva z verejného záujmu na dodávke pitnej vody, ktorá je podporne garantovaná aj tým, že vlastníkom verejných vodovodov a verejných kanalizácií **nemôže byť ktokoľvek. Zákonodarcu obsiahol v § 3 ods. 3 zákona o verejných vodovodoch uzavretým výpočtom jednotlivé spôsobilé subjekty vlastníctva akcií, a to výhradne subjekty verejného práva.**

Stanovy akciovej spoločnosti in concreto zužujú derivatívnych majiteľov akcií prísnejšie oproti zákonnej úprave, kedy v čl. V ods. 5 limitujú okruh spôsobilých nadobúdateľov nasledovne: „Majetkovú účasť štátu, samosprávneho kraja alebo obce na podnikaní vlastníka verejného vodovodu, vlastníka verejnej kanalizácie, prevádzkovateľa verejného vodovodu a prevádzkovateľa verejnej kanalizácie možno previesť len na

a) právnickú osobu zriadenú podľa zákona č. 92/1991 Zb. o podmienkach prevodu majetku štátu na iné osoby, na ktorej podnikaní sa majetkovou účasťou podieľajú iba obce alebo združenia obcí,

b) samosprávny kraj alebo

c) obec v rámci územnej pôsobnosti právnickej osoby podľa písmena a).“

Stanovy akciovej spoločnosti tak na rozdiel od všeobecnej zákonnej regulácie **konkretizujú obce**, na ktoré môže byť majetková účasť prevedená, **s ohľadom na územnú pôsobnosť** právnickej osoby zriadenej podľa zákona o podmienkach prevodu majetku štátu, na ktorej sa majetkovou účasťou podieľajú iba obce alebo združenia obcí. V tejto časti obmedzenia prevodu však podľa spracovateľa abscentuje legálne vymedzenie slovného spojenia „**územná pôsobnosť**“.³ Z takéhoto vymedzenia nie je zrejmé, či sa územná pôsobnosť vzťahuje na sídlo tejto právnickej osoby, alebo „skutočné“ pôsobenie právnickej osoby na trhu. Faktický výkon podnikateľskej činnosti tejto právnickej osoby je okrem prirodzeného „rozdelenia“ trhu možné odvodiť z územnej pôsobnosti obcí, ktoré sa podieľajú na tejto právnickej osobe svojou majetkovou účasťou. Územie obce predstavuje podľa platnej úpravy územný celok, ktorý tvorí jedno alebo viac katastrálnych území. Katastrálnym územím sa podľa § 3 ods. 8 zákona o katastri nehnuteľností rozumie: „**územno-technická jednotka, ktorú tvorí územne uzavretý a v katastri spoločne evidovaný súbor pozemkov**“.⁴ Legislatívne vymedzenie pojmu „územná pôsobnosť“ právnickej osoby zriadenej podľa zákona o podmienkach prevodu majetku štátu na iné osoby neobsahuje ani tento právny predpis. **Stanovy VVS, a. s. neumožňujú akcionárom previesť svoju majetkovú účasť na združenie právnických osôb podľa § 3 ods. 3 písm. c) zákona o verejných vodovodoch. Takáto regulácia stanov, ktorými sa zužuje zákonný okruh nadobúdateľov akcií je dovoľená v intenciách § 156 ods. 9 Obchodného zákonníka, rešpektujúc ochranu akcionárskej štruktúry a zmluvný charakter stanov akciovej spoločnosti.**

³ Podľa nálezu ÚS SR sp. zn. PL. ÚS 19/05: „Ústavný súd podčiarkuje význam právneho pojmoslovnia a právnej terminológie pri tvorbe právnych predpisov. Je toho názoru, že základným princípom právneho jazyka je jednoznačné, nespochybniteľné vyjadrovanie vecí, skutočností, javov a procesov, ktorý kladie veľký dôraz na použitie takých právnych termínov, aby tieto označovali iba jeden právny pojem, ktorému by nemal chýbať reálny obsah, t. j. mal by byť definovaný, ak sa má v právnych vzťahoch aplikovať.“

⁴ Bližšie pozri TEKELI J., HOFFMAN M., TOMÁŠ L., 2021. *Zákon o obecnom zriadení. Komentár*. 2. vydanie. Bratislava: Wolters Kluwer s. r. o. 920 s. ISBN: 978-80-571-0359-2.

VVS, a. s. ako obchodná spoločnosť transformovaná zo štátneho podniku, ktorej akcionármi sú obce, napĺňa legálnu definíciu subjektu verejného práva podľa § 3 ods. 3 písm. b) zákona o verejných vodovodoch, ako aj príbuznú právnu úpravu čl. V ods. 5 písm. a) stanov akciovej spoločnosti. VVS, a. s. je spôsobilým subjektom nadobudnutia majetkovej účasti – akcií v právnickej osobe, ktorá je vlastníkom verejných vodovodov a verejných kanalizácií (vrátane vlastných akcií).

Na dôvažok, **prevod majetkovej účasti štátu v právnickej osobe je regulovaný osobitným procesom podľa zákona o podmienkach prevodu majetku štátu.** Podľa § 5 zákona o podmienkach prevodu majetku štátu sa prevod majetku vykoná na **základe rozhodnutia o prevode majetkovej účasti štátu na podnikaní inej právnickej osoby vydané na základe projektu o prevode majetku.** Zákon o podmienkach prevodu majetku štátu preferuje transparentné spôsoby prevodu, garantujúce súťaž medzi záujemcami (potenciálnymi nadobúdateľmi), pričom prevod majetku priamym predajom ustanovuje ako výnimku, ktorej podmienkou je rozhodnutie Vlády SR na návrh ministerstva podľa § 10 ods. 1 zákon. Rovnako sa vyžaduje predchádzajúce rozhodnutie Vlády SR na návrh ministerstva aj v prípade verejnej ponuky akcií. V ostatných prípadoch rozhoduje príslušné ministerstvo. Rozhodnutím o prevode majetku sa zásadne zasahuje do autonómie správcu/vlastníka, keďže sa určuje/ú pri priamom predaji napríklad kúpna cena a v prípade obchodnej verejnej súťaže samotné podmienky, ako aj ďalšie náležitosti. V § 10 ods. 3 písm. c) zákona o podmienkach prevodu štátu zákon vyratúva objekty vlastníctva, ktoré **nemôžu byť predmetom prevodu**, kde zahŕňa: „*vodné toky, pozemky, ktoré tvoria korytá vodných tokov, majetok slúžiaci na správu a ochranu vodných tokov a akcie ich obchodných spoločností*“. Tento zákonný imperatív sa nevzťahuje na majetkovú účasť v obchodnej spoločnosti, akou je VVS, a. s., **keďže táto nevykonáva správu a ochranu vodných tokov. VVS, a. s. zároveň nie je kategorizovaná ako prirodzený monopol podľa § 10 ods. 2 zákona o podmienkach prevodu majetku štátu**, u ktorého sa na prevod majetkovej účasti vyžaduje rozhodnutie Vlády SR, a to po prerokovaní zámeru a postupu prevodu majetku v NR SR.⁵ Obmedzenia vyplývajúce zo zákona o podmienkach prevodu majetku štátu sa vzťahovali na proces transformácie právneho predchodcu VVS, a. s. z existujúcich štátnych podnikov vodární a kanalizácií. **Na vzniknuté akciové vodárenské spoločnosti, ktorých akcionármi sú obce, sa príslušné ustanovenia zákona o podmienkach prevodu majetku štátu neaplikujú z dôvodu absencie vecnej príslušnosti zákona. Rovnako tak žiadne z ustanovení zákona osobitne neobmedzuje prevod majetkových účasti po vzniku týchto spoločností (na rozdiel napr. od majetkovej účasti na právnickej osobe vykonávajúcej správu a prevádzku vodných tokov).**

5. Prevoditeľnosť akcií je vo vnútri VVS, a. s. limitovaná úpravou obsiahnutou v stanovách, ktorá na účinné zavŕšenie prevodu na iného akcionára, alebo tretiu osobu vyžaduje predchádzajúce schválenie (súhlas) akciovej spoločnosti. **Táto podmienka predchádzajúceho súhlasu sa však podľa čl. V ods. 6 stanov netýka nadobúdania vlastných akcií samou akciovou spoločnosťou alebo osobou konajúcou vo vlastnom mene a na účet spoločnosti. O udelení súhlasu rozhoduje dozorná rada na návrh predstavenstva** (čl. XII ods. 12 písm. g) stanov akciovej spoločnosti).

Súvisiacou podmienkou udelenia súhlasu s prevodom akcií je preukázanie, že akcie, ktorých sa prevod týka, boli ponúknuté na predaj ostatným akcionárom na riadne uplatnenie ich

⁵ Charakter prirodzeného monopolu má napr. Slovenský vodohospodársky podnik, štátny podnik.

predkupného práva minimálne 70 dní pred podaním písomnej žiadosti akcionára o udelenie predchádzajúceho súhlasu s prevodom akcií. Podľa čl. V ods. 9 stanov akciovej spoločnosti: *„Akcionár, ktorý má záujem o kúpu akcií ponúkaných na predaj, oznámi svoj záujem predávajúcemu a predstavenstvu spoločnosti. Ak akcionár do 60 dní od obdržania alebo zverejnenia ponuky na predaj akcií neoznámí svoj záujem o kúpu akcií, potom platí predpoklad, že o kúpu ponúkaných akcií neprejavil záujem. Ak o kúpu akcií ponúkaných na predaj prejaví záujem viaceró akcionárov, majú právo vykúpiť akcie rovným dielom.“*

Podľa čl. V ods. 12 stanov akciovej spoločnosti: *„Prevod akcií bez predchádzajúceho súhlasu spoločnosti udeleného za podmienok a v lehote podľa príslušných odsekov tohto článku je voči spoločnosti neúčinný. Na základe takéhoto prevodu spoločnosť nevykoná zápis zmeny osoby akcionára v Zozname akcionárov spoločnosti.“*

Stanovy akciovej spoločnosti neupravujú výslovne gramaticky, že akcionári majú predkupné právo na akcie zamýšľané na prevod ďalším akcionárom, avšak vyplýva to z regulácie udeľovania súhlasu s prevodom akcií akciovou spoločnosťou. Akciová spoločnosť neudelí súhlas s prevodom akcií v prípade, ak akcionár *„neumožní vykonať predkupné právo akcionárom spoločnosti“*. Takáto regulácia by mohla evokovať záver, že sa existencia predkupného práva akcionárov vzťahuje len na prevod akcií v prospech nadobúdateľov, pri ktorých sa vyžaduje predchádzajúci súhlas akciovej spoločnosti. Vice versa, striktné gramatickým výkladom, sa predkupné právo ostatných akcionárov netýka prevodu akcií v prospech samej akciovej spoločnosti, či v prospech osoby konajúcej vo vlastnom mene a na účet spoločnosti. **Takýto výklad ustanovení by však bol popretím účelu predkupného práva, ktorým je prioritou práva už existujúceho akcionára nadobudnúť ďalšie akcie spoločnosti a „ochrana existujúcej akcionárskej štruktúry“, a to bez ohľadu na potenciálneho nadobúdateľa.**

Právny dôsledok porušenia predkupného práva pri prevode akcií nie je regulovaný výslovne v zákone. S právnymi dopadmi porušenia predkupného práva pri prevode akcií sa však vysporiadala decizívna prax najvyšších súdnych autorít. Najvyšší súd SR v uznesení, sp. zn. 1Obdo 11/2011 (R 32/2016) vyslovil záväzný právny názor, podľa ktorého je **predkupné právo zriadené stanovami obligáčno-právneho charakteru a toto predkupné právo prevodom akcie zanikne.** Zároveň Najvyšší súd SR uzatvoril, že **porušenie predkupného práva nemá za následok neplatnosť prevodu a poškodený akcionár sa môže dovolávať len náhrady škody vo vzťahu k porušiteľovi (prevodcovi), vo vzťahu k nadobúdateľovi nemá právo požadovať prevod akcie.** Podľa tohto uznesenia: *„Právne následky porušenia predkupného práva závisia od povahy tohto práva, t. j. či ide o právo vecné alebo záväzkové. V právnej teórii je uvedené delenie podstatným predovšetkým z pohľadu riešenia dôsledkov porušenia predkupného práva, keďže pri porušení vecného predkupného práva má oprávnený silnejšie postavenie voči tretím osobám. Logický výklad tak vedie k úvahe, že ustanovenie § 603 ods. 3 sa vzťahuje iba na predkupné právo s vecnými účinkami. Ak by sa právne následky porušenia predkupného práva uvedené v § 603 ods. 3 Občianskeho zákonníka uplatnili aj v prípade porušenia obligáčného predkupného práva, došlo by k stieraniu základného rozdielu medzi obligácnoprávnymi a vecnoprávnymi druhmi predkupných práv. Pokiaľ povinný v rozpore s povinnosťou z predkupného práva vec predá, predkupné právo zaniká a sekundárna právna povinnosť sa môže vzťahovať len na osobu povinného, nie však na tretiu osobu. Prevod veci na oprávneného nie je možné vynútiť od tejto tretej osoby, keďže tá sa k žiadnej povinnosti nezaviazala a zo zákona jej povinnosť ponúknuť oprávnenému vec na kúpu nevyplýva. Voči povinnému na druhej strane nemožno uplatniť nárok na vrátenie veci, pretože ten už nie je jej*

vlastníkom (prekážka *nemo plus iuris*). Z uvedeného vyplýva jediný možný záver o následkoch nerešpektovania predkupného práva obligačno-právneho charakteru vyplývajúceho zo stanov akciovej spoločnosti, a to sekundárna povinnosť porušiteľa nahradiť oprávnenému vzniknutú škodu z titulu porušenia povinnosti povinného vyplývajúcej z predkupného práva. V prejednávanej veci je potrebné použiť ust. § 602 až § 606 Občianskeho zákonníka upravujúce predkupné právo, ktoré však má výlučne záväzkovo-právne účinky a prípadné porušenie tohto práva nie je spôsobilé privodiť neplatnosť zmluvy podľa § 39 Občianskeho zákonníka.“

6. **Osobitné pravidlá nadobudnutia akcií VVS, a. s. platia vo vzťahu k „vlastným akciám“.** V intenciách striktných pravidiel Obchodného zákonníka je reflektovaná **požiadavka pre tvorbu a zachovanie základného imania.** Pre kapitálové spoločnosti, medzi ktoré patrí aj VVS, a. s., je totiž **minimálna výška základného imania základným pojmovým znakom.** Obchodný zákonník spája s poklesom základného imania pod jeho minimálnu zákonnú výšku (25 000,- eur) prísny dôsledok, a to dôvod na zrušenie akciovej spoločnosti súdom podľa § 68b ods. 1 písm. a) Obchodného zákonníka.

Elementárna potreba ochrany základného imania akciovej spoločnosti a práv akcionárov vyústila do regulácie na úrovni európskej legislatívy obsiahnutej v smernici týkajúcej sa niektorých aspektov práva obchodných spoločností. Oddiel 4 označený ako „Pravidlá nadobúdania vlastných akcií spoločnosťou“ Kapitoly IV označenej ako „Udržiavanie kapitálu a zmeny“ harmonizuje právnu úpravu určením obligatórnych a fakultatívnych podmienok nadobúdania vlastných akcií. Nadobúdanie vlastných akcií akciovou spoločnosťou predstavuje výnimočný spôsob disponovania s akciami za splnenia rigidných pravidiel.

Podľa ods. 11 preambuly nariadenia o zneužívaní trhu: „*Obchodovanie s cennými papiermi alebo pridruženými nástrojmi v záujme stabilizácie cenných papierov alebo obchodovanie s vlastnými akciami v rámci programov spätného výkupu môžu byť legitímne z ekonomických dôvodov, a preto by sa za určitých okolností mali vyňať zo zákazov týkajúcich sa zneužívania trhu za predpokladu, že sa tieto opatrenia vykonajú v rámci potrebnej transparentnosti, t. j. zverejnia sa relevantné informácie týkajúce sa stabilizácie alebo programu spätného výkupu.*“

Podľa ods. 12 preambuly nariadenia o zneužívaní trhu: „*Obchodovanie s vlastnými akciami v rámci programov spätného výkupu a stabilizácia finančného nástroja, ktoré by nemali prospech z výnimiek podľa tohto nariadenia, by sa samy osebe nemali považovať za činnosti, ktoré predstavujú zneužívanie trhu.*“

Plnenie záväzkov vyplývajúcich z dlhových inštrumentov vymeniteľných za akcie takejto spoločnosti je jedným z prípustných účelov, pre ktoré spoločnosť môže, (pri dodržaní ostatných podmienok uvedených v nariadení, najmä transparentnosť a cena), nadobudnúť vlastné akcie. Tento záver implicitne potvrdzuje časovú chronológiu pri emisii a nadobúdaní cenných papierov, kedy vo vzťahu k nadobúdaní vlastných akcií akciovou spoločnosťou predpokladá nariadenie najskôr vydanie dlhopisov, ktorých úhrada môže byť realizovaná aj v rámci programu spätného výkupu. Zákazy uvedené v čl. 14 a 15 nariadenia o zneužívaní trhu sa neuplatňujú na obchodovanie s vlastnými akciami za splnenia podmienok transparentnosti a hospodárnosti podľa čl. 5 ods. 1 nariadenia.

Podľa čl. 5 ods. 2 nariadenia o zneužívaní trhu v záujme využitia výnimky podľa predchádzajúcej vety: „...**musí mať program spätného výkupu ako svoj jediný účel:**

- a) *zníženie kapitálu emitenta;*
- b) **splnenie povinností vyplývajúcich z dlhových finančných nástrojov, ktoré sú zameniteľné za nástroje vlastného imania, alebo**

- c) *splnenie povinností vyplývajúcich z programov opcií na akcie alebo iných prídeltov akcií zamestnancom alebo členom správnych, riadiacich alebo dozorných orgánov emitenta alebo pridruženej spoločnosti.*

Nariadenie o zneužívaní trhu sa vzťahuje na tzv. **verejné akciové spoločnosti**, ktorých akcie boli prijaté na obchodovanie na regulovanom trhu, resp. pri ktorých bola podaná žiadosť o prijatie. **VVS, a. s. je súkromnou akciovou spoločnosťou.** Striktné pravidlá spätného výkupu vo verejnej akciovej spoločnosti sú regulované najmä s ohľadom na požiadavku transparentnosti programu spätného výkupu v delegovanom nariadení.

7. Na nadobúdanie vlastných akcií VVS, a. s. sa vzťahujú príslušné normy Obchodného zákonníka, ktorých dodržanie musí byť reflektované aj v príslušných podmienkach prevodu niektorou z transparentných foriem podľa § 9a ods. 1 zákona o majetku obcí.

Nadobúdanie vlastných akcií akciovou spoločnosťou je podmienené predchádzajúcim schválením valného zhromaždenia, kde sa vyžaduje súhlas nadpolovičnej väčšiny hlasov prítomných akcionárov. **Valným zhromaždením sa schvaľuje aj „lehota, počas ktorej môže spoločnosť akcie nadobudnúť“, ktorá nesmie presiahnuť 18 mesiacov.** Z požiadavky predchádzajúceho schválenia nadobudnutia vlastných akcií spoločnosťou ustanovuje Obchodný zákonník nasledujúce výnimky:

- nadobudnutie vlastných akcií je nevyhnutné na odvrátenie **veľkej škody bezprostredne hroziacej spoločnosti**, ak tak určia stanovy (§ 161a ods. 4 Obchodného zákonníka) – „intervenčný nákup“;
- nadobudnutie vlastných akcií **na účel ich prevodu na zamestnancov spoločnosti**, ak tak určia stanovy (§ 161a ods. 5 Obchodného zákonníka),
- nadobudnutie vlastných akcií **ex lege z dôvodov podľa § 161b Obchodného zákonníka.**

Pri nadobúdaní vlastných akcií akciovou spoločnosťou, za predpokladu predchádzajúceho schválenia valným zhromaždením, musia byť (okrem existencie rozhodnutia valného zhromaždenia) kumulatívne splnené aj ďalšie podmienky,⁶ a to:

- hodnota vlastného imania spoločnosti neklesne pod hodnotu základného imania spolu s rezervným fondom a ďalšími fondami, ktoré spoločnosť obligatórne vytvára, zníženú o hodnotu nesplateného základného imania, ak táto hodnota nie je ešte zahrnutá v aktívach uvedených v súvahe podľa osobitného zákona,
- emisný kurz nadobúdaných akcií je úplne splatený (nie je možné nadobudnúť tzv. dočasné listy).

Nadobúdanie vlastných akcií akciovou spoločnosťou je zákonné aj v ďalších prípadoch upravených v § 161b Obchodného zákonníka (okrem predchádzajúceho schválenia valným zhromaždením, stanovami určenými situáciami), a síce:

- pri znížení základného imania *praeter legem* (ide o pro forma nadobudnutie vlastných akcií akciovou spoločnosťou, pretože tieto sú následne „vzaté z obehu“ – pri listinných akciách formou ich zničenia),
- pri univerzálnej sukcesii, kedy je akciová spoločnosť právnym nástupcom osoby, ktorá bola majiteľom akcií,

⁶ Tieto podmienky je povinné zabezpečiť **predstavenstvo**.

- pri plnení zákonnej alebo súdom uloženej povinnosti na účely ochrany menšinových akcionárov,
- nadobudnutím v dražbe, ak má spoločnosť neuhradenú pohľadávku voči akcionárovi,
- pri vylúčení akcionára, ktorý nesplatil emisný kurz akcií,
- pri akciách, ktorých emisný kurz je úplne splatený a tieto akcie nadobudne spoločnosť bezodplatne.

Pri jednotlivých dôvodoch (okrem zákonného znižovania základného imania) je ustanovená povinnosť spoločnosti tieto akcie previesť do troch rokov od ich nadobudnutia, pokiaľ ich menovitá hodnota presahuje 10 % hodnoty základného imania. Pokiaľ vlastné akcie nedosahujú hranicu 10 % hodnoty základného imania, povinnosť ich prevodu neplatí. Ak spoločnosť tieto vlastné akcie neprevedie, je povinná znížiť základné imanie. Ak valné zhromaždenie nerozhodne o znížení základného imania, nasleduje ex offo zrušenie akciovej spoločnosti.

V prípade, **ak dôjde k nadobudnutiu vlastných akcií v rozpore s § 161a či § 161b Obchodného zákonníka, nemá to za následok neplatnosť prevodu akcií. Za nezákonné nadobudnutie vlastných akcií zodpovedá predstavenstvo v rozsahu vzniknutej škody v dôsledku porušenia povinnosti konať s náležitou starostlivosťou.** Právnym následkom nadobudnutia vlastných akcií v rozpore s § 161a a § 161b Obchodného zákonníka je povinnosť spoločnosti do jedného roka od ich nadobudnutia akcie previesť, inak vzniká povinnosť na strane predstavenstva zvolať mimoriadne valné zhromaždenie za účelom zníženia základného imania o súčet menovitých hodnôt takto nadobudnutých akcií. V prípade, ak nedôjde k zníženiu základného imania, je založený dôvod zrušenia spoločnosti ex offo rozhodnutím súdu.

8. Podmienky výkonu práv k cenným papierom, spôsob ich uplatňovania a procesný postup prevodu je upravený v zákone o cenných papieroch. Tak dlhopisy, ako aj akcie, spadajú pod legislatívny pojem „sústava cenných papierov“ podľa tohto zákona. **Vecná pôsobnosť zákona na cenné papiere vydané emitentom, ktorým je súkromná akciová spoločnosť, je zúžená o procesný postup ich prevodu, keďže v zákone obsiahnutá regulácia sa vzťahuje na verejné akciové spoločnosti.**⁷ Vzťah medzi zákonom o cenných papieroch a ďalšími právnymi predpismi na úseku finančného trhu a investovania je obsiahnutý v § 9 ods. 1 zákona o cenných papieroch, podľa ktorého: „*Ustanovenia tohto zákona sa vzťahujú na všetky cenné papiere, ak osobitný zákon neustanovuje inak.*“ Ide o lex generalis vo vzťahu k ostatným právnym predpisom. Čo do roviny záväzkového práva však je v § 9 ods. 3 zákona o cenných papieroch regulovaná priorita Obchodného a Občianskeho zákonníka. V tomto ponímaní je lex specialis právna úprava obsiahnutá v týchto právnych predpisoch.

Ochrana nadobúdateľa cenného papiera precizuje to, že sa spravidla nadobúdateľ stane majiteľom cenného papiera, aj keď prevodca nemal právo ho previesť (§ 19 ods. 2 zákona o cenných papieroch).

Verejnoprávne limity zákonného nadobudnutia dlhopisov a nakladania s akciami vo vlastníctve akcionára – obce (materiálne, kompetenčné a procesné normy)

9. V tejto časti právnych záverov spracovateľ reflektuje okrem aktuálneho právneho stavu aj:

⁷ Proces výmeny akcií za iné vymeniteľné cenné papiere (napr. dlhopisy) je v prípade **verejnej akciovej spoločnosti** upravený v § 114 zákona o cenných papieroch prostredníctvom tzv. ponuky na prevzatie .

- schválenú novelu zákona o majetku obcí vykonanú zákonom č. 137/2023 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon Slovenskej národnej rady č. 138/1991 Zb. o majetku obcí v znení neskorších predpisov a ktorým sa dopĺňa zákon Slovenskej národnej rady č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v z. n. p. a
- samostatný zámer zákonodarcu v štádiu neukončeného legislatívneho procesu, ktorým sa mení a dopĺňa zákon o obecnom zriadení,

a to komparáciou príslušných procesných a kompetenčných noriem. Tam, kde to spracovateľ výslovne neuvádza inak, platí analyzovaný právny stav aj na obdobie po 01.11.2023.

10. Autonómia vôle obce vykonávať práva akcionára (a nakladať s cennými papiermi) úzko súvisí s charakterom obce ako samostatným subjektom práv a povinností v majetkových vzťahoch. Uvedené platí a priori pri pôsobení v obchodných spoločnostiach, ktoré sú označované ako tzv. „kapitálové spoločnosti“. Podstatou kapitálových obchodných spoločností je zhromažďovanie kapitálu, teda majetku⁸ spoločníkov/akcionárov, na rozdiel od osobných obchodných spoločností, v ktorých sa nevytvára povinne základné imanie, a ktorých meritom je zhromaždenie osobných vlastností a individualít spoločníkov.

Nadobudnutie majetkovej účasti obce v obchodnej spoločnosti a disponovanie s cennými papiermi je výkonom práva samostatne hospodáriť s vlastným majetkom a s vlastnými príjmami, ktoré je zákonné len za predpokladu aplikácie noriem súkromného práva, ako aj noriem verejného práva. Ide o interdisciplinárnu problematiku, v rámci ktorej je na jednej strane obec ako orgán verejnej moci, ktorý má zákonnú povinnosť sledovať všestranný rozvoj územia a potreby obyvateľov, a na strane druhej esenciálne postuláty práva obchodných spoločností, ktoré sú niekedy vo vzťahu k základným funkciám obce protichodné. Takýmto postulátom korporáčného práva je napríklad povinnosť členov predstavenstva v akciovej spoločnosti vykonávať svoju pôsobnosť s náležitou starostlivosťou, ktorá v sebe zahŕňa povinnosť vykonávať ju s odbornou starostlivosťou, neuprednostňovať vlastné záujmy, záujmy len niektorých spoločníkov, alebo tretích osôb pred záujmami spoločnosti.⁹

Nakladanie s cennými papiermi predstavuje výraz majetkovej autonómie obce, ktorej sloboda dispozície je limitovaná príslušnými verejnoprávnymi predpismi. Podľa nálezu Ústavného súdu ČR, sp. zn. Pl. ÚS 6/17: „Nevyhnutným predpokladom pre zabezpečenie plnohodnotnej realizácie práva územných samosprávnych celkov na samosprávu je zakotvenie ich právnej subjektivity a majetková autonómia. ... Práve hospodárenie so svojím majetkom samostatne na vlastný účet a na vlastnú zodpovednosť je atribútom samosprávy. ... obciam je už na ústavnej úrovni garantované jednak postavenie subjektu oprávneného nadobúdať majetok (postavenie vlastníka) a ďalej postavenie subjektu spôsobilého s nadobudnutým majetkom nakladať na základe vlastného a predchádzajúceho ekonomického uváženia (postavenie hospodára).“

⁸ Podľa § 1 ods. 2 zákona o majetku obcí, tvoria majetok obce nehnuteľné veci a hnutel'né veci vrátane finančných prostriedkov, ako aj pohľadávky a iné majetkové práva, ktoré sú vo vlastníctve obce podľa tohto zákona, alebo ktoré nadobudne obec do vlastníctva prechodom z majetku Slovenskej republiky na základe tohto zákona alebo osobitného predpisu, alebo vlastnou činnosťou.

⁹ Obdobne povinnosť lojality akcionárov a predstavenstva, ktorá, zjednodušene, znamená záväzok akcionára neškodiť spoločnosti na úkor vlastných záujmov.

11. Legislatívnym zámerom predloženého návrhu novely zákona o obecnom zriadení je doplnenie výhradnej kompetencie obecného zastupiteľstva v § 11 ods. 4 o písm. t), a to: **„schvaľovať všetky rozhodnutia, prijatie ktorých patrí do právomoci obce z dôvodu majetkovej účasti obce v obchodnej spoločnosti alebo inej právnickej osobe, písomné vyhotovenie takéhoto rozhodnutia je prílohou návrhu na zápis do obchodného registra podľa osobitného predpisu.“** Takáto právna úprava by mala za následok požiadavku predchádzajúceho schválenia úkonu obce pri vykonávaní práva akcionára – hlasovať na valnom zhromaždení aj o takých otázkach, akými je napríklad rozhodnutie o vydaní dlhopisov a podmienenom zvýšení základného imania. Keďže udelenie súhlasu s prevodom akcie je v kompetencii dozornej rady (na návrh predstavenstva), toto rozhodnutie nespadá pod takto definovanú výhradnú kompetenciu.

Podľa názoru spracovateľa je iniciovaný návrh v rozpore so základnými postulátmi tvorby vôle obce a jej prejavu navonok tak v postavení orgánu verejnej moci, ako aj v statuse akcionára. Toto odlišenie statusu obce nie je samoučelné, má zásadný význam pri určení, ktorý orgán, o čom a akými právnymi prostriedkami je oprávnený vytvárať vôľu obce a prejavovať ju navonok v konkrétnom právnom vzťahu medzi akcionárom a akciovou spoločnosťou.

Rozhodujúcim aspektom, ktorý je potrebné zohľadňovať, je samostatnosť právnej subjektivity a majetková autonómia akcionára – obce a akciovej spoločnosti. Podľa uznesenia Najvyššieho súdu ČR, sp. zn. 8Tdo 124/2005: **„V majetku akcionára sú vo vzťahu k akciovej spoločnosti len akcie, ktoré vlastní. Akcionár sa ako spoločník podieľa na výkone práv a povinností konkrétne zákonom stanovených. Akcionári neručia za záväzky spoločnosti za jej trvania. Akcionár preto nemôže byť priamo poškodenou osobou. Majetok akcionárov a akciových spoločností zahŕňa iné hodnoty (je odlišný), nie je možné osobu obvineného ako akcionára stotožniť s právnickou osobou, u ktorej je akcionárom, teda poškodeným. Majetok akciovej spoločnosti ako právnickej osoby je pre akcionára majetkom cudzím.“** Majetková samostatnosť akcionára - obce a akciovej spoločnosti je ich definičným znakom, ktorého výrazom je to, že akcionár má vlastný majetok, za ktorý nesie samostatnú majetkovú zodpovednosť v právnych vzťahoch, do ktorých vstupuje. Akcionár teda nie je výlučným vlastníkom obchodného majetku akciovej spoločnosti,¹⁰ ale ich vzťah je kreovaný konkrétnymi majetkovými a nemajetkovými právami a povinnosťami, ktoré sú spojené s vlastníctvom akcie.

Kompetencia obecného zastupiteľstva vo vzťahu k obcou založenej obchodnej spoločnosti (resp. spoločnosti, v ktorej má majetkovú účasť) aktuálne vyplýva z § 11 ods. 4 písm. l) zákona o obecnom zriadení, podľa ktorého je mu vyhradené **„...zakladať a zrušovať obchodné spoločnosti a iné právnické osoby a schvaľovať zástupcov obce do ich štatutárnych a kontrolných orgánov, ako aj schvaľovať majetkovú účasť obce v právnickej osobe.“**

Ako nevyhradenú kompetenciu obecného zastupiteľstva upravujú zásady hospodárenia s majetkom obce podľa § 9 ods. 1 písm. f): **„spôsoby výkonu práv vyplývajúcich z vlastníctva cenných papierov a majetkových podielov na právnických osobách založených obcou alebo v ktorých má obec postavenie ovládajúcej osoby alebo rozhodujúci vplyv s dôrazom na**

¹⁰ Podľa § 6 ods. 1 Obchodného zákonníka „Obchodným majetkom na účely tohto zákona sa rozumie súhrn majetkových hodnôt (vecí, pohľadávok a iných práv a peniazmi ocenených iných hodnôt), ktoré patria podnikateľovi a slúžia alebo sú určené na jeho podnikanie.“

transparentnosť a efektívnosť nakladania s majetkom“. Schválená novela zákona o majetku obcí ponecháva túto obligatórnu náležitosť zásad bez zmeny.

Ratio legis (úmyslom) zákonodarcu pri určení kompetencií obecného zastupiteľstva bolo oddeliť pôsobnosť orgánov obce pri založení a následnom živote právnických osôb a zároveň nastoliť súlad terminológie a procesov predpokladaných obchodnoprávnou úpravou.

Akciová spoločnosť popri obci „žije vlastným právnym životom“, pričom extenzívna aplikácia kompetencie obecného zastupiteľstva rozhodovať o základných otázkach života obce podľa § 4 ods. 11 zákona o obecnom zriadení, inak použiteľná pri iných spôsoboch nakladania s majetkom, je vylúčená. V opačnom prípade, by uzurpovanie kompetencie obecného zastupiteľstva rozhodovať o elementárnych otázkach bežného obchodného vedenia akciovej spoločnosti spôsobom predbežného schvaľovacieho procesu úkonu starostu obce, **spôsobilo nefunkčnosť obchodnej spoločnosti aj v otázkach operatívnej povahy.** Ústavný súd ČR, sp. zn. II. ÚS 2048/09 nemožnosť vyhradenia si kompetencie obecným zastupiteľstvom nad rámec zákonnej úpravy rozhodovať ako akcionár obchodnej spoločnosti, ustálil nasledovne: „Zastupiteľstvo obce si môže vyhradiť ďalšie právomoci v samostatnej pôsobnosti obce, **nemôže si vyhradiť právomoci vyhradené rade obce podľa § 102 ods. 2 (porovnaj § 84 ods. 4 zákona o obciach), čo je reflexiou princípu deľby moci na úrovni obce.**“¹¹

Nepriznanie statusu najvyššieho orgánu zastupiteľstvu samosprávneho kraja vo vzťahu ku samosprávnym krajom založenej obchodnej spoločnosti ďalej verifikoval Najvyšší správny súd v rozsudku, sp. zn. 8As 149/2017, podľa ktorého: „...**Možno uzavrieť, že zatiaľ čo zakladateľské právne úkony (vrátane rozhodnutia o zrušení právnickej osoby) robí vždy, teda nielen u jednočlennej korporácie, zastupiteľstvo, v ostatných záležitostiach, o ktorých má podľa zákona o korporáciách, či stanov, rozhodovať najvyšší orgán jednočlennej korporácie (spoločník), za neho toto rozhodovanie uskutočňuje rada podľa § 59 ods. 1 písm. j) zákona o krajskom zriadení v spojení s § 12 ods. 1 a § 421 ods. 1 a 2 písm. a) zákona o obchodných korporáciách.**“

Podľa rozsudku Krajského súdu v Nitre, sp. zn. 26S 4/2006: „...vzťahy v obchodnej spoločnosti bez ohľadu na jej formu, môžu byť upravené len v Obchodnom zákonníku a v rámci v ňom uvedených splnomocňovacích ustanovení aj spoločenskou zmluvou, resp. stanovami alebo zakladateľskou listinou (napr. § 110, § 173 Obchodného zákonníka a pod.). **Zákon teda nepripúšťa, aby napr. mestské zastupiteľstvo upravovalo vzťahy v spoločnostiach, a to ani v tých, v ktorých je mesto akcionárom, spoločníkom, či zakladateľom, resp., aby upravovalo, akým spôsobom sa zvolávajú valné zhromaždenia, čo bude ich obsahom a ako má zástupca mesta na ich zasadnutí postupovať. Ako už bolo uvedené, tieto vzťahy sú upravené len Obchodným zákonníkom a spoločenskou zmluvou, stanovami a podobne.**“

12. Dominantným limitom pri nakladaní s cennými papiermi je účel disponovania súvisiaci s verejnoprospešným rámcom fungovania obce. Nakladanie s každým majetkom obce má slúžiť prioritne na zabezpečenie výkonu samosprávy,¹² a iba subsidiárne (t. j. až

¹¹ Mutatis mutandis rade obce (v našich podmienkach primátorovi mesta) je podľa § 102 ods. 2 písm. c) českého zákona č. 128/2000 Sb. o obciach (obecní zřízení) vyhradené rozhodovať vo veciach obce ako jediného spoločníka obchodnej spoločnosti.

¹² Podľa § 8 ods. 1 zákona o obecnom zriadení: „Majetok obce slúži na plnenie úloh obce.“

po zabezpečení originálnych a prenesených kompetencií) iným účelom (napr. podnikateľskej činnosti). **Obmedzenia zmluvnej voľnosti obce sú tak určené tzv. „materiálnymi normami“.** Okrem dodržania procesných a kompetenčných noriem obce je nevyhnutné dodržať korektív spočívajúci vo výhodnosti nakladania s majetkom, dôsledkom ktorého je zmena vlastníctva.

Podľa generálnej klauzuly obsiahnutej v § 7 ods. 1 zákona o majetku obcí sú **obce povinné hospodáriť s majetkom v prospech rozvoja obce a jej občanov a ochrany a tvorby životného prostredia.** Účelové určenie majetkovoprávných úkonov obce je dané snahou usmerňovať využívanie majetku na plnenie úloh verejnoprávnej povahy, chrániť ho pred zneužitím a nehospodárnym nakladaním, zabezpečiť jeho čo najefektívnejšie zhodnocovanie a zveľaďovanie, a tým eliminovať neschopnosť obce plniť svoje verejnoprávne funkcie riadne a včas v dôsledku nedostatočnej majetkovej základne¹³.

Podľa pravidla obsiahnutého v § 8 ods. 3 zákona o obecnom zriadení: „*Majetok obce sa má zveľaďovať a zhodnocovať a vo svojej celkovej hodnote zásadne nezmenšený zachovať...“.* Orgány obce majú povinnosť dbať o **zhodnocovanie obecného majetku. Za rozvoj finančného majetku obce je možné považovať aj operácie na finančných trhoch, pokiaľ je možné nimi dosiahnuť zisk využiteľný pre rozvoj obce. Ziskom in concreto netreba rozumieť len reálne zväčšenie hodnoty cenného papiera, ale aj akýkoľvek iný prospech obce a jej obyvateľov, ktorý má svoj základ vo finančnej operácii.**

Podľa nálezu Ústavného súdu SR, sp. zn. I. ÚS 184/2015: „*Verejný záujem je na ústavnej rovine stotožnený so záujmom smerujúcim k všeobecnému prospechu majetkovému alebo inému (nie individuálnemu či kolektívnemu – m. m. I. ÚS 402/08, bod 33) a mal by byť výslovne formulovaný vo vzťahu ku konkrétnej posudzovanej situácii podľa určitých hodnotových hľadísk (napr. ekonomických, ekologických a pod.)“.*

Zákon o obecnom zriadení v § 4 ods. 3 písm. k) v rámci demonštratívneho výpočtu povinností obce, ktoré plní na úseku samosprávy, uvádza: „*Obec ... vykonáva vlastnú investičnú činnosť a podnikateľskú činnosť v záujme zabezpečenia potrieb obyvateľov obce a rozvoja obce.*“.

Realizácia konkrétneho majetkovoprávneho úkonu musí zohľadňovať nielen rozvoj konkrétnej obce a jej obyvateľov, ale aj hospodárnosť a ekonomické možnosti danej obce. Obec nie je povinná naplňovať všetky potreby miestneho spoločenstva uskutočnením majetkovoprávneho úkonu, v dôsledku ktorého by sa napríklad neprimerane zadlžila, prípadne by prišla o podstatnú časť svojho majetku. Potreba obce a ekonomická lukratívnosť spojená s tým-ktorým majetkovoprávnym úkonom sú vzájomne podmienené. Ústavný súd SR sa s touto otázkou vysporiadal vo svojom uznesení, sp. zn. II. ÚS 720/2017: „**Realizácia konkrétnej potreby v obci je primárne závislá od dostupných finančných zdrojov, od možností obce a od zákonom ustanovených pravidiel hospodárenia a nakladania s finančnými prostriedkami. Spravidla nie je v moci obce realizovať a naplniť všetky potreby jej obyvateľov.**“

V konkrétnom prípade nakladania s cennými papiermi (prevode akcií) a nákupe dlhopisov musí obec skúmať, či dôjde týmto postupom k naplneniu verejnoprospešného záujmu zhodnocovania obecného majetku. **Záver o lukratívnosti týchto majetkovo-právnych úkonov možno ustáliť ekonomicko-právnou analýzou výhod kapitalizácie majetku do**

¹³ Nález Ústavného súdu SR, sp. zn. III. ÚS 389/08.

dlhopisových cenných papierov a súčasného prevodu akcií. Na mieste je komparovať majetkové a nemajetkové výhody vyplývajúce z vlastníctva akcií a dlhopisov.

13. Zatiaľ čo akcie predstavujú majetkové cenné papiere, v prípade dlhopisov ide o tzv. dlhové cenné papiere. Elementárny rozdiel spočíva v tom, že v prípade dlhových cenných papierov ide o práva vlastníka spojené s jeho finančným plnením v prospech emitenta, a na strane ktorého v tejto súvislosti vznikol **záväzok (dlh)**.

V prípade majetkových cenných papierov (akcií) nie je primárnym zmyslom vlastníctva vrátenie vlozenej (investovanej sumy), ale cieľom je **pretavenie emisnej hodnoty akcie** (za ktorú bola kúpená) **do konkrétnych majetkových a nemajetkových práv akcionára**. Akcionár nemá právo požadovať vrátenie vynaložených finančných prostriedkov na kúpu akcií, platí tzv. zákaz vrátenia vkladu. Akcionárovi sú vyplácané výnosy zo svojej majetkovej účasti vo forme tzv. dividendy. Súčasne má akcionár aktívne právo participovať na rozhodovaní o veciach spoločnosti, rovnako tak má majetkové právo na vyplatenie likvidačného zostatku pri rušení akciovej spoločnosti s likvidáciou. Pri nadobudnutí vlastných akcií akciová spoločnosť nemá hlasovacie práva.

S vlastníctvom úverových (dlhových) cenných papierov (medzi ktoré subsumujeme aj dlhopisy) je spojené **synalagmatické plnenie – povinnosť uhradiť emisný kurz dlhopisu na budúceho majiteľa dlhopisu a na strane emitenta povinnosť vrátiť splatený emisný kurz dlhopisu a prináležiaci výnos (kupón)**. Vzťah medzi emitentom a majiteľom dlhopisu sa tak viac podobá niektorému zo všeobecných obligačných inštitútov, ktorých podstata spočíva v odovzdaní určitej majetkovej hodnoty veriteľom na jednej strane a v povinnosti dlžníka na druhej strane túto určitú majetkovú hodnotu **vrátiť**. Úplným splatením dlhopisu tento zaniká, a tým zaniká aj status jeho majiteľa.

14. Pri vyhodnocovaní efektívnosti a hospodárnosti nakladania s majetkom obce spôsobom investovania do dlhopisov **treba vychádzať z konkrétnych emisných podmienok**. Emisnými podmienkami sa podľa § 3 ods. 3 zákona o dlhopisoch rozumie súhrn práv a povinností emitenta a majiteľa dlhopisu.

Benefitom majiteľov dlhopisov je, ak emisné podmienky predpokladajú zriadenie schôdze majiteľov dlhopisov podľa § 5a ods. 1 zákona o dlhopisoch. O prijatí emisných podmienok rozhoduje valné zhromaždenie, pričom k ich následným zmenám môže podľa § 3 ods. 6 zákona o dlhopisoch dôjsť len so súhlasom majiteľov dlhopisov, ktorých podiel menovitej hodnoty vydaných dlhopisov je väčší ako podiel určený v emisných podmienkach dlhopisov. Emitent má povinnosť zabezpečiť transparentnosť emisných podmienok v intenciách § 3 ods. 7 zákona o dlhopisoch.

Schôdza majiteľov dlhopisov slúži na presadzovanie záujmov majiteľov dlhopisov vydaných emitentom podľa konkrétnych emisných podmienok. Jej prostredníctvom vie majiteľ dlhopisu účinne vykonávať svoje práva spojené s vlastníctvom dlhopisu. Podľa § 5b ods. 4 zákona o dlhopisoch: „*Ak schôdza majiteľov odsúhlasí zmeny náležitostí dlhopisov uvedených v § 3 ods. 1 písm. d), e), f), k), m) a n) môže osoba, ktorá bola majiteľom dlhopisu k rozhodnému dňu pre účasť na schôdzi majiteľov a ktorá podľa zápisu hlasovala na schôdzi proti návrhu alebo sa schôdze nezúčastnila, požiadať o predčasné splatenie menovitej hodnoty dlhopisu vrátane pomerného výnosu alebo o zachovanie práv a povinností emitenta a majiteľa dlhopisu podľa pôvodných emisných podmienok.*“

Vhodným spôsobom posilnenia práv „menšinových“ majiteľov dlhopisov je určenie spoločného zástupcu, pokiaľ to umožňujú emisné podmienky. Podľa § 5d ods. 2 zákona o dlhopisoch je tento zástupca oprávnený a povinný uplatňovať práva spojené s dlhopismi, kontrolovať plnenie emisných podmienok, robiť v mene majiteľov dlhopisov ďalšie úkony alebo inak chrániť ich záujmy a informovať majiteľov dlhopisov o veciach zásadnej povahy (napr. neplnení emisných podmienok). Tu však treba zároveň zohľadniť, že podľa § 5d ods. 3 zákona o dlhopisoch pokiaľ uplatňuje práva majiteľov dlhopisov spoločný zástupca, nemôžu majitelia dlhopisov uplatňovať tieto práva samostatne.

15. Medzi všeobecné výhody investovania akcionára do dlhopisov (a nie do akcií) možno zaradiť najmä:

- väčšia **garancia návratnosti investície (tzv. výnos do splatenia),**
- **absencia príplatkovej povinnosti pri vykazovaní straty akciovej spoločnosti na strane majiteľa dlhopisu,**
- **vyplácanie dlžnej sumy podľa dlhopisov nezávisí od aktuálnej ekonomickej situácie akciovej spoločnosti (čistého obchodného imania) na rozdiel od vyplácania podielu na zisku akcionárovi, údaj o splatnosti a výške úroku je obsiahnutý v dlhopise, bez možnosti zmeny zo strany akciovej spoločnosti.** Naopak, akciová spoločnosť môže rozhodnúť o zmene stanov v časti spôsobu určenia výšky podielu zo zisku akcionára.,
- **právo požadovať výmenu dlhopisu za akcie,**
- **diverzifikácia – rozloženie investícií akcionára medzi viaceré cenné papiere, t. j. akcie a dlhopisy zároveň.**

Medzi všeobecné nevýhody investovania akcionára do dlhopisov (a nie do akcií) možno zaradiť najmä:

- **majiteľ dlhopisu nezískava práva nemajetkového charakteru:**
 - **rozhodovať pri výkone pôsobnosti valného zhromaždenia,**
 - **právo na informácie,**
- **splatením menovitej hodnoty akcií a kupónov (výnosu) dlhopis zaniká, a tým aj postavenie majiteľa.**

16. Súčasná (ale aj nadchádzajúca) právna úprava **procesných a kompetenčných noriem** nakladania s majetkom obce člení výkon práv vyplývajúci z vlastníctva cenných papierov na subkategórie:

- **nakladanie s cennými papiermi, ktoré nemá za následok zmenu vlastníctva,**
- **nakladanie s cennými papiermi s následkom zmeny vlastníctva,**
- **všeobecné práva (majetkové a nemajetkové) majiteľa cenného papiera.**

Nakladanie s cennými papiermi, ktoré nemá za následok bezprostrednú zmenu vlastníctva (napr. zriadenie záložného práva), nie je zákonom zverené do kompetencie obecného zastupiteľstva ex lege, keďže **ide o nevyhradenú kompetenciu, ktorej regulácia má byť upravená v zásadách hospodárenia s majetkom obce (§ 9 ods. 1 písm. d) zákona o majetku obcí).**

Kompetencia obecného zastupiteľstva je naopak založená v prípade nakladania s cennými papiermi, ktorých dôsledkom je zmena vlastníctva, kedy sa v intenciách § 9a

ods. 11 (novelizovaný § 9ab ods. 2) zákona o majetku obcí **musí postupovať spôsobmi transparentného prevodu, pokiaľ to špeciálna úprava nevyklučuje.**

Zásady hospodárenia s majetkom obce majú obligatórne obsahovať tiež spôsob výkonu práv vyplývajúcich z vlastníctva cenných papierov a majetkových podielov na právnických osobách založených obcou alebo v ktorých má obec postavenie ovládajúcej osoby alebo rozhodujúci vplyv s dôrazom na transparentnosť a efektívnosť nakladania s majetkom (§ 9 ods. 1 písm. f) zákona o majetku obcí).

Nákup dlhopisov predstavuje majetkovoprávny úkon, spočívajúci v „premene“ finančných prostriedkov do dlhového cenného papiera, z ktorého majiteľovi plynú výnosy (kupóny), a ktorého menovitá hodnota je splatná v určitej dobe. Majiteľ dlhopisu nemá postavenie akcionára, vzhľadom na rýdzo kapitálový charakter akciovej spoločnosti, sú dlhové cenné papiere pomerne bežným spôsobom financovania spoločnosti z externých zdrojov. S dlhopisom však môže byť zároveň spojené právo na jeho výmenu za akcie spoločnosti (vymeniteľný dlhopis), alebo právo na prednostné upísanie akcií pri zvyšovaní základného imania (prioritný dlhopis). **Pri nákupe dlhopisov ide o nakladanie s majetkovými právami obce, u ktorých je nevyhradená kompetencia obecného zastupiteľstva založená v závislosti od hodnoty určenej v zásadách hospodárenia (§ 9 ods. 2 písm. e) zákona o majetku obcí).**

Pokiaľ určitú otázku zásady hospodárenia s majetkom obce neregulujú, je potrebné aplikovať generálne pravidlo podľa § 11 ods. 4 písm. a) zákona o obecnom zriadení, **podľa ktorého schvaľuje obecné zastupiteľstvo najdôležitejšie úkony týkajúce sa tohto majetku.** V intenciách rozsudku Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 1Cdo 86/2017: *„Zásady hospodárenia s majetkom obce tak predstavujú z pohľadu formálneho nástroj obligatórnej povahy, ktorý však z hľadiska obsahového (materiálneho) možno charakterizovať ako akýsi obecný „zákon“ o nakladaní s majetkom obce. Zásady hospodárenia sú prejavom samostatnosti obce pri hospodárení s jej majetkom. Sú aj vyjadrením prístupu štátu, ktorý ponecháva takouto formou obci priestor, aby samostatne zvážila podobu pravidiel hospodárenia s jej majetkom s ohľadom na jej konkrétne pomery.“* Odlišný názor na aplikáciu generálnej klauzuly vyjadril Krajský súd v Prešove, sp. zn. 1Cob 93/2015, podľa ktorého: *„... V zásadách upravujúcich nakladanie s finančnými prostriedkami niet zmienky o tom, že by si obecné zastupiteľstvo vyhradilo pre seba právo rozhodovať o tom, ako majú byť využité peňažné prostriedky nachádzajúce sa na účtoch v peňažných ústavoch. Možno teda konštatovať, že zásady hospodárenia s majetkom obce S. nijako neobmedzili starostu obce v dispozícii s prostriedkami nachádzajúcimi sa na účtoch v peňažných ústavoch. S týmito prostriedkami mohol starosta obce disponovať bez predchádzajúceho súhlasu obecného zastupiteľstva.“*

Podľa rozsudku Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 1Cdo 86/2017 ďalej: *„... zákon o majetku obcí len veľmi rámcovo upravuje podmienky nakladania s majetkom obce a odkazuje na zásady hospodárenia.“*

17. Aktuálna právna úprava postupu nakladania s cennými papiermi, ktorého dôsledkom je zmena vlastníctva, je obsiahnutá v § 9a ods. 11 (novelizovaný § 9ab ods. 2) zákona o majetku obcí. Podľa tohto ustanovenia: *„Pri nakladaní s cennými papiermi a majetkovými podielmi na právnických osobách, dôsledkom ktorého je zmena vlastníctva, musí obec postupovať podľa odsekov 1 až 7, ak tento postup nevyklučuje osobitný predpis.“*

Prevod akcií transparentnou formou podľa § 9a ods. 1 zákona o majetku obcí je limitovaný len potrebou predchádzajúceho schválenia dozornou radou a predkupným

právom ostatných akcionárov. Samo o sebe však tieto materiálne podmienky nevyklúčujú postup podľa § 9a ods. 1 až 7 (respektíve novelizovaného § 9a ods. 1 až 14) zákona o majetku obcí. **Nota bene, prípadné nedodržanie týchto hmotnoprávných predpokladov súkromnoprávneho charakteru nemá za následok neplatnosť prevodu, naopak nedodržanie kompetenčných a procesných verejnoprávných noriem zakladá absolútnu neplatnosť.**¹⁴ Absolútna neplatnosť zároveň vylučuje možnosť ratihabície či konvalidácie vadného právneho úkonu, nepremlčuje sa, a bez akéhokoľvek časového obmedzenia sa jej môže dovolávať každý, pretože táto neplatnosť pôsobí voči všetkým (erga omnes). Absolútnej neplatnosti právneho úkonu sa môže dovolávať dokonca aj ten, kto ju sám spôsobil (rozsudok Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 2Obo 9/2011).¹⁵

Zákon o majetku obcí v § 9b ods. 1 výslovne upravuje právo dotknutých osôb domáhať sa určovacou žalobou, že majetok je vo vlastníctve obce, resp., že právny úkon je neplatný, a to bez preukazovania naliehavého právneho záujmu, **ak prevod nebol realizovaný v súlade s § 9a a § 9ab (t. j. vrátane prevodu cenných papierov).** Novelizovaný § 9b ods. 1 zákona o majetku obcí rozširuje okruh aktívne legitimovaných subjektov na podanie žaloby (okrem osôb s trvalým pobytom) o osoby, ktoré vlastnia v obci nehnuteľnosť, alebo osoby, ktoré majú na veci právny záujem. Zákonodarca rovnako rozširuje prípady prevodov, pri ktorých je možné domáhať sa neplatnosti prevodu (pôvodná právna úprava umožňovala podať žalobu len v prípade priameho predaja, dražby, alebo obchodnej verejnej súťaže).

K preskúmvaniu prevodu majetku obce (vrátane prevodu cenných papierov) sa vyjadril Ústavný súd SR v uznesení, sp. zn. I. ÚS 88/97, v ktorom pertraktoval nedostatok vlastnej právomoci na takéto konanie: „*Postup orgánu jednotky územnej samosprávy pri predaji vecí patriacich do vlastníctva obce nemožno preskúmať v konaní pred Ústavným súdom Slovenskej republiky pre nedostatok jeho právomoci. Uznesenie orgánu jednotky územnej samosprávy (obecného alebo mestského zastupiteľstva) vo veci prevodu vlastníckeho práva k majetku obce alebo mesta nemožno považovať za také rozhodnutie, ktoré by mohlo mať za následok porušenie základných práv alebo slobôd občanov.*“

18. Na nadobudnutie majetku obce fyzickou osobou, alebo právnickou osobou, ktorá má povinnosť zapisovať sa do registra partnerov verejného sektora, sa podľa § 9a ods. 12 (taktiež novelizovaný § 9ab ods. 3) zákona o majetku obcí ako podmienka platnosti majetkovoprávneho úkonu vyžaduje, aby bola táto osoba zapísaná v registri partnerov verejného sektora.

Zákon o registri partnerov verejného sektora v rámci pozitívnej enumerácie subjektov spadajúcich pod legislatívny pojem „partner verejného sektora“ upravuje v § 2 ods. 1 písm. a) bod 2 aj kategóriu „fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá **prijíma plnenie, ktorého predmetom je majetok, práva k majetku alebo iné majetkové práva štátu, verejnoprávnej inštitúcie, obce, vyššieho územného celku, právnickej osoby zriadenej zákonom s výnimkou komory zriadenej zákonom alebo od verejného podniku, alebo od zdravotnej poisťovne**“.

¹⁴ Podľa rozsudku Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 2Obo 9/2011: „*Predpismi, ktorých porušenie má za následok absolútnu neplatnosť právneho úkonu, sú najmä všetky zákonné normy, ktoré obmedzujú zmluvnú voľnosť účastníkov.*“

¹⁵ Podľa rozsudku Najvyššieho súdu ČR, sp. zn. 30Cdo 1250/2009: „*Ak obec nezverejní zámer je takýto právny úkon od počiatku absolútne neplatný.*“

Zákon o registri partnerov verejného sektora nezaradzuje pod partnerov verejného sektora tzv. verejný podnik, ktorým sa podľa § 2 ods. 1 písm. b) zákona rozumie: „...**právnická osoba, v ktorej má štát, obec, vyšší územný celok alebo právnická osoba zriadená zákonom s výnimkou komory zriadenej zákonom samostatne alebo spoločne výlučnú priamu alebo nepriamu účasť.**“

Podľa § 2 ods. 5 zákona o registri partnerov verejného sektora je však verejný podnik partnerom verejného sektora ak dodáva tovary alebo služby podľa zmluvy, rámcovej dohody alebo koncesnej zmluvy podľa osobitného predpisu s cieľom dosiahnuť zisk alebo nadobúda majetok, práva k majetku alebo iné majetkové práva, ktorých všeobecná hodnota prevyšuje hodnotu plnenia podľa odsekov 2 a 3. **Povinnosť zápisu do registra partnerov verejného sektora sa tak vzťahuje aj na nadobúdanie akcií samotným emitentom – VVS, a. s., keďže spoločnosť dodáva tovary a služby podľa zákona o verejnom obstarávaní s cieľom dosiahnuť zisk.**

19. Podľa dôvodovej správy k schválenej novele zákona o majetku obcí: „*Obce pri nakladaní so svojím majetkom konajú netransparentne, čo im umožňuje súčasná nedostatočná a nejednoznačná legislatívna úprava, pričom z ich strany dochádza k ľahkovážnemu a nevýhodnému zbavovaniu sa svojho majetku.*“ Vychádzajúc z uvedeného je **zrejmý úmysel zákonodarcu smerujúci k transparentnejšiemu a hospodárnejšiemu nakladaniu s majetkom obce.**

Rovnako aj predložený návrh novely zákona o obecnom zriadení inklinuje k zvýšeniu transparentnosti a „verejnej kontroly“ zo strany obyvateľov a ich volených zástupcov. Navrhovaná novela upravuje ďalšie právo obyvateľa obce vložением písm. e) do § 3 ods. 2 zákona, podľa ktorého ma obyvateľ obce právo: „**byť informovaný o činnosti orgánov samosprávy obce, o nakladaní s majetkom obce, o hospodárení obce a všetkých dôležitých skutočnostiach týkajúcich sa samosprávy obce a právnických osôb zriadených alebo založených obcou alebo právnických osôb, v ktorých má obec majetkový podiel, pričom tieto práva sa uplatňujú v súlade s osobitnými predpismi**“

20. Podľa § 1 ods. 3 písm. a) zákona o majetku obcí: „**Tento zákon sa nevzťahuje na nakladanie s cennými papiermi, ktoré upravujú osobitné predpisy, s výnimkou podľa § 9a ods. 11.**“ Zákonodarca takouto úpravou zvýraznil požiadavku postupovať podľa zákona o majetku obcí pri nakladaní s cennými papiermi, dôsledkom ktorého je zmena vlastníctva. V predmetnom ustanovení sa blanketovo odkazuje na totožné „osobitné predpisy“, ktoré sú predpokladané aj v úprave podľa § 9a ods. 11 (resp. novelizovanom § 9ab ods. 2 zákona). Podľa tejto právnej úpravy sa nepaušalizuje vylúčenie postupu podľa tohto zákona napríklad pri prevode akcií len z dôvodu, že hmotnoprávna úprava disponovania s akciami je v prípade „rýdzo súkromnoprávných“ spoločností obsiahnutá dôsledne a úplne v Obchodnom zákonníku (resp. zákone o cenných papieroch). **Pokiaľ je možná kombinácia postupu podľa zákona o majetku obcí, ktorá nie kontradiktórna s úpravou Obchodného zákonníka, vtedy je nielen dovolené, ale žiaduce rešpektovať ustanovenia verejnoprávneho predpisu.** Spracovateľ je oboznámený so skoršou rozhodovacou praxou súdov v otázke aplikability súťažných foriem prevodu pri prevode akcií, osobitne s rozsudkom Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 4Cdo 236/2017, podľa ktorého: „*Za uvedeného stavu veci podľa názoru najvyššieho súdu možno dospieť k záveru, že v tomto prípade pri predaji akcií prevládajú prvky súkromnoprávneho charakteru nad prvkami verejnoprávnymi. Nastal tu prípad, keď v súlade*

so zákonom o majetku obcí bolo možné postupovať podľa výnimky obsiahnutej v § 9a ods. 11 zákona o majetku obcí a na prevod akcií bolo potrebné aplikovať prednostne ustanovenia Obchodného zákonníka (ako i samotných stanov predmetnej obchodnej spoločnosti) ako *lex specialis* vo vzťahu k citovanému zákonu o majetku obcí, teda *lex specialis derogat legi generali* – osobitný predpis má prednosť pred všeobecným. Na podklade uvedeného dospel najvyšší súd k záveru, že k porušeniu zákona o majetku obcí v tomto prípade nedošlo. “ **Napriek uvedenej rozhodovacej praxi treba zohľadniť legislatívny zámer zákonodarcu, ktorý je z novely zákona o majetku obcí zrejmý, a tým je posilnenie transparentnosti a efektívnosti prevodov, ako aj charakter prevodu v konkrétnom prípade s ohľadom na Dlhopisový program garantovaných výnosov.**”

21. Podľa § 9a ods. 11, resp. § 9ab ods. 2 zákona o majetku obcí môže obec previesť svoje akcie výhradne niektorou z transparentných a základných foriem prevodu podľa § 9a ods. 1. Týmto elementárnymi formami (spôsobmi) prevodu sú:

- obchodná verejná súťaž,
- priamy predaj,
- verejná dražba.

Každý z vybraných foriem prevodu musí predchádzať schvaľovací proces na obecnom zastupiteľstve, výsledkom ktorého bude prijatie rozhodnutia o **spôsobe prevodu** (§ 9 ods. 2 písm. a) zákona o majetku obcí).

Kompetencia obecného zastupiteľstva rozhodovať o schválení zámeru prevodu majetku obce je daná len v prípade, ak je táto pôsobnosť založená zásadami hospodárenia s majetkom obce. V opačnom prípade je oprávnený o zámere rozhodnúť starosta obce, avšak **je vhodnou praxou schvaľovanie spôsobu prevodu a zámeru na jednom obecnom zastupiteľstve, a to v záujme posilnenia legitimacy prevodu.**

A. Obchodná verejná súťaž (prevod akcií) (ďalej aj „OVS“)

22. Osobitným predmetom schvaľovania v prípade tohto spôsobu prevodu sú podmienky obchodnej verejnej súťaže (§ 9 ods. 2 písm. b) zákona o majetku obcí). Schválená novela zákona o majetku obcí precizuje vo vzťahu k podmienkam požiadavku transparentnosti a efektívnosti. Podľa § 9 ods. 2 písm. b) zákona o majetku obcí: „...*podmienky obchodnej verejnej súťaže musia zabezpečiť požiadavky na transparentnú a nediskriminačnú súťaž a nesmú brániť vytvoreniu čestného súťažného prostredia*“.

Podľa aktuálnej právnej úpravy - § 9a ods. 2 zákona o majetku obcí obec zverejňuje zámer a jeho spôsob na svojej úradnej tabuli, na internetovej stránke obce, ak ju má obec zriadenú, a v regionálnej tlači. Oznámenie v regionálnej tlači musí obsahovať aspoň miesto, kde sú zverejnené podmienky obchodnej verejnej súťaže. **Novelou zákona o majetku obcí sa odstraňuje požiadavka zverejniť zámer v regionálnej tlači.**

Podľa § 9a ods. 3 zákona o majetku obcí: „*Podmienky obchodnej verejnej súťaže obec uverejní minimálne na 15 dní pred uzávierkou na podávanie návrhov do obchodnej verejnej súťaže.*“

23. Novela zákona o majetku obcí minuciózne upravuje postup prevodu prostredníctvom obchodnej verejnej súťaže.¹⁶ V § 9a sú za ods. 3 doplnené štyri úplne nové ustanovenia, ktorými sa v záujme zvýšenia transparentnosti a riadnej hospodárskej súťaže upravuje:

- **spôsob podávania návrhov** (novelizovaný § 9a ods. 4 zákona o majetku obcí: „*Návrhy do obchodnej verejnej súťaže sa podávajú cez elektronickú schránku alebo v listinnej podobe, ak záujemca nemá aktivovanú elektronickú schránku. Všetky návrhy podané do obchodnej verejnej súťaže obec zverejňuje do 10 pracovných dní od uplynutia lehoty na predkladanie návrhov, po dobu minimálne 30 dní, na úradnej tabuli obce a na webovom sídle obce, ak ho má obec zriadené.*“)

Oprávnený z predkupného práva je v intenciách § 606 Občianskeho zákonníka povinný uhradiť za akciu „cenu ponúknutú niekým iným“. Táto zákonná konštrukcia neustanovuje požiadavku, aby oprávnený z predkupného práva musel na riadne uplatnenie predkupného práva mať informáciu o konkrétnom záujemcovi a ním ponúknuť cenu, avšak s ohľadom na charakter akcionárov, ktorými sú obce, je potrebné určiť cenu trhovú, a to buď formou znaleckého posudku, alebo skutočným výsledkom pôsobenia trhu v rámci OVS. Podľa rozsudku Najvyššieho súdu ČR, sp. zn. 25Cdo 2764/1999: „*Toto ani iné ustanovenie neukladá predávajúcemu povinnosť zdieľať s oprávneným totožnosť osoby, ktorá mu ponúkla odkúpenie veci za konkrétnu cenu a označenie osoby záujemcu o kúpu nie je ani zákonom stanovené ako podstatná náležitosť ponuky, bez ktorej by nebol tento úkon perfektný... Ustanovenie § 605 ani 606 Občianskeho zákonníka teda neupravuje postup pri realizácii predkupného práva v tom zmysle, že ten, kto chce predat' svoju vec, ku ktorej sa viaže predkupné právo iného, by pred ponukou oprávnenému musel mať dohodnutú kúpnu cenu s inou osobou. Z hľadiska výkonu predkupného práva je rozhodujúce, či ten, kto je oprávnený vec kúpiť, zaplatil v lehote cenu, za ktorú mu bola vec ponúknutá na predaj predávajúcim spoluvlastníkom. Je tak viazaný len cenou (popríklad ďalšími podmienkami vedľa ceny) uvedenou v ponuke predávajúceho, pretože zaplatením práve tejto ceny môže svoje predkupné právo vykonať. Zmyslom ustanovenia § 606 je, aby cena, ktorú musí oprávnený vyplatiť, pokiaľ chce svoje predkupné právo vykonať, bola cenou tržnou, reálne dosiahnuteľnou v danom mieste a čase (tzv. cenou obvyklou) a nie cenou vymyslenou, fiktívnou. Cena ponúknutá niekým iným má vystihnúť, koľko je kupujúci v danom mieste a čase ochotný za vec dať. Predávajúci môže svoju ponukovú povinnosť splniť najskôr v okamihu, kedy si zabezpečil podklady pre určenie reálnej kúpnej ceny v danom mieste a čase (len zámer vec predat' k riadnej ponuke nestačí), a najneskôr do doby, pokiaľ uzatvorí záväznú kúpnu zmluvu s treťou osobou. Určiť reálnu trhovú cenu možno nielen na základe ponuky tretích osôb, ale aj odborný posudok o cene veci na základe dopytu a ponuky môže byť dostatočným a veľakrát aj objektívnejším podkladom pre určenie reálnej trhovej (tzv. obvyklej) ceny...Cena ponúknutá niekým iným sa totiž neviaže na osobu potencionálneho kupca, ale k cene, za ktorú možno v danom čase a mieste predaj realizovať.*“

Novelizovanou (ale aj terajšou) právnou úpravou sa vytvára priestor aj na vyhlásenie obchodnej verejnej súťaže v prípade, kedy má určitý subjekt predkupné právo, ktoré vie účinne uplatniť (úpravou podmienok obchodnej verejnej súťaže možno stanoviť ako dôvod zrušenia OVS, ak akcionár uplatní svoje právo na obci – v intenciách stanov a oznámením o uplatnení

¹⁶ Podľa dôvodovej správy k novele zákona o majetku obcí: „*Návrh novelizácie reaguje na tieto aplikačné problémy, a to tým spôsobom, že stanovuje verejne kontrolovateľný proces prevodu a nájmu majetku obce obchodnou verejnou súťažou od jej vyhlásenia až po samotný prevod a nájom majetku.*“

predkupného práva, doručovaným obci a predstavenstvu). V prípade, ak bude OVS vyhlásená v období po účinnosti novely zákona o majetku obcí (01.11.2023), musí oprávnený z predkupného práva uhradiť „cenu ponúknutú niekým iným“, ktorej výšku dokáže ustáliť tým, že jednotlivé návrhy sú **obligatórne zverejnené**. Pri prevode akcií postupom OVS v období počas aktuálne účinnej právnej úpravy je potrebné ustáliť „cenu ponúknutú niekým iným“ znaleckým posudkom.

- **Spôsob výberu predložených návrhov** (novelizovaný zákon o majetku obcí v § 9a ods. 5 zákona o majetku obcí: „*Obec prevedie svoj majetok záujemcovi, ktorý **splní podmienky obchodnej verejnej súťaže a ktorého návrh je najvýhodnejší.***“)

V podmienkach OVS tak musí byť reflektovaná požiadavka predchádzajúceho schválenia prevodu zo strany dozornej rady a rovnako tak negatívna podmienka uplatnenia predkupného práva iným akcionárom. Nesplnenie ktorejkoľvek z podmienok následne obec vyhradí v podmienkach ako dôvod na zrušenie OVS a prevedie akciu v prospech akcionára, ktorý si svoje predkupné právo riadne uplatnil.

- **Spôsob vyhodnocovania predložených návrhov** (novelizovaný § 9a ods. 6 zákona o majetku obcí: „*Obec **neprihliada k návrhom predloženým do obchodnej verejnej súťaže, ktoré nesplnia podmienky obchodnej verejnej súťaže.*** Obec oznámi záujemcovi vylúčenie jeho návrhu z obchodnej verejnej súťaže spolu s odôvodnením v lehote 30 dní od vyhodnotenia návrhov.“)
- **Spôsob zrušenia obchodnej verejnej súťaže** (novelizovaný § 9a ods. 7 zákona o majetku obcí: „*Obec môže zrušiť obchodnú verejnú súťaž, **ak si to v podmienkach obchodnej verejnej súťaže vyhradila.*** Obec môže zrušiť obchodnú verejnú súťaž aj vtedy, ak sa podstatne zmenili okolnosti, za ktorých sa vyhlásila obchodná verejná súťaž alebo ak sa v priebehu obchodnej verejnej súťaže vyskytli výnimočné dôvody, pre ktoré nemožno od obce požadovať, aby v obchodnej verejnej súťaži pokračovala, pričom o zrušení obchodnej verejnej súťaže rozhoduje obecné zastupiteľstvo nadpolovičnou väčšinou všetkých poslancov. Obec zruší obchodnú verejnú súťaž, ak obecné zastupiteľstvo neschválilo prevod vlastníctva majetku, na ktorý sa podľa § 9 ods. 2 písm. c) vyžaduje jeho súhlas.“) Takto formulovaný proces zrušenia OVS indikuje, že v prípade, ak sú dôvody zrušenia obsiahnuté v podmienkach, nevyžaduje sa pri rozhodovaní obce o jej zrušení predchádzajúce schválenie obecným zastupiteľstvom. Ratio legis takejto úpravy je skutočnosť, že by v takom prípade dochádzalo k duplicitnému schvaľovaciemu procesu, keďže obecné zastupiteľstvo pred vyhlásením OVS schvaľuje podmienky v ich úplnom znení. Naopak, v prípade naplnenia zákonom predpokladaného rebus sic stantibus – „*ak sa podstatne zmenili okolnosti, za ktorých sa vyhlásila obchodná verejná súťaž alebo ak sa v priebehu obchodnej verejnej súťaže vyskytli výnimočné dôvody, pre ktoré nemožno od obce požadovať, aby v obchodnej verejnej súťaži pokračovala*“ – sa vyžaduje predchádzajúce schválenie nadpolovičnou väčšinou všetkých poslancov. Dôvodom vyžadovaného schvaľovacieho procesu sú okolnosti, ktoré môžu byť vzhľadom na právnu úpravu aj subjektívneho charakteru, preto musí byť dôvodnosť zrušenia obchodnej verejnej súťaže relevantne posúdená obecným zastupiteľstvom ako orgánom obce. Reflektuje to aj generálnu klauzulu obsiahnutú v § 11 ods. 4 zákona o obecnom zriadení, podľa ktorej obecné zastupiteľstvo **rozhoduje o základných otázkach života obce**. Právna úprava zrušenia OVS v rozsahu všetkých dôvodov je nastavená tak, že je daná možnosť zrušenia, ide o postup obce fakultatívneho charakteru, pri ktorom rozhoduje ad hoc, a teda obec nemusí pristúpiť k zrušeniu OVS.

- **Informačnú povinnosť obce vo vzťahu k zrušeniu obchodnej verejnej súťaže** (novelizovaný § 9a ods. 8 zákona o majetku obcí: „*Obec je povinná bezodkladne upovedomiť všetkých záujemcov o zrušení obchodnej verejnej súťaže s uvedením odôvodnenia jej zrušenia. Informáciu o zrušení obchodnej verejnej súťaže spolu s odôvodnením obec uverejňuje spôsobom, ktorým vyhlásila podmienky obchodnej verejnej súťaže.*“). Obec má povinnosť upovedomiť o zrušení OVS spolu s uvedením dôvodu jej zrušenia všetkých záujemcov. Okrem informačnej povinnosti vo vzťahu k dotknutým subjektom je notifikačná povinnosť regulovaná aj vo vzťahu k neurčitému počtu subjektov, spočívajúca vo zverejnení zrušenia OVS a dôvodu, spôsobom, ktorým vyhlásila podmienky. **Novelizovaná právna úprava je priamym vyjadrením zámeru zákonodarcu zvýšiť transparentnosť u tohto spôsobu nakladania s majetkom obce.**

Ak podmienky OVS neobsahujú požadovanú cenu za prevod akcie, podlieha prevod schváleniu obecným zastupiteľstvom podľa novelizovaného § 9 ods. 2 písm. c) zákona o majetku obcí. Pri neschválení prevodu obecným zastupiteľstvom nastáva právny účinok zrušenia OVS podľa novelizovaného § 9a ods. 7 zákona o majetku obcí.

Spôsob prevodu formou obchodnej verejnej súťaže je aplikovateľný aj v prípade zámennej zmluvy, čo potvrdzuje Najvyšší súd SR v rozsudku, sp. zn. 4Cdo 162/2018: „*Práve inštitút zámennej zmluvy však predstavuje jednu z výnimiek z pravidla prevodu obecného majetku najmenej za trhovú cenu. Dôvodom je skutočnosť, že za nehnuteľný majetok obce sa nezískava prevodom peňažná hodnota, ale naopak sa získa recipročne iný konkrétne určený nehnuteľný majetok od presne špecifikovaného subjektu. V takomto prípade môže obec eventuálne vyjadriť svoje preferencie v súťažných podmienkach verejnej obchodnej súťaže, napr. z hľadiska účelu využitia prevádzaného majetku, možnosti realizovať zámenu nehnuteľností, a pod. Avšak praktickejším a vzhľadom na osobitosť inštitútu zámennej zmluvy aj zjavne legitímnym sa javí práve postup podľa ustanovenia § 9a ods. 8 písm. e/ zákona č. 138/1991 Zb. upravujúceho prevod majetku obce z dôvodu hodného osobitného zreteľa.*“ Zámenu akcií za dlhopisy je potrebné posudzovať z pohľadu rentability pre obec, táto transakcia by mala byť vhodnejšia ako predaj majetku obce, pričom je nevyhnutné rešpektovať zásadu hospodárnosti, účelnosti a transparentnosti (metodické usmernenie MD SR pre obce pri nakladaní s majetkom vo vlastníctve obcí podľa zákona o majetku obcí). Zámenná zmluva nie je vhodnou formou, vzhľadom na vylúčenie možnosti uplatniť predkupné právo iných akcionárov.

B. Priamy predaj (prevod akcií)

24. Novela zákona o majetku obcí upravila aj podmienky priameho predaja. Lehota na predkladanie cenových ponúk nesmie byť kratšia ako 30 dní od zverejnenia zámeru prevodu, ak obec neurčí neskorší dátum začatia plynutia. (Novelizovaný § 9a ods. 10 zákona o majetku obcí: „*Obec zverejní zámer predat' svoj majetok priamym predajom najmenej na 15 dní. Zároveň zverejní lehotu na doručenie cenových ponúk záujemcov; táto lehota nesmie byť kratšia ako 30 dní a začína plynúť od zverejnenia zámeru na úradnej tabuli obce, ak obec v zámere neurčí neskorší začiatok plynutia lehoty. Obec nemôže previesť vlastníctvo svojho majetku priamym predajom, ak všeobecná hodnota majetku stanovená podľa osobitného predpisu presiahne 40 000 eur. Nehnuteľnosť musí byť jednoznačne identifikovaná tak, aby nebola zameniteľná s inou nehnuteľnosťou. Stanovenie všeobecnej hodnoty majetku obce pri priamom predaji nesmie byť v deň schválenia prevodu obecným zastupiteľstvom staršie ako šesť mesiacov.*“)

Novela zákona o majetku obcí tiež upravila **spôsob predkladania ponúk**, a to obdobne ako v prípade obchodnej verejnej súťaže (novelizovaný § 9a ods. 11 zákona o majetku obcí: „*Cenové ponuky na odkúpenie majetku obce sa doručujú cez **elektronickú schránku alebo v listinnej podobe, ak záujemca nemá aktívovanú elektronickú schránku. Cenové ponuky všetkých záujemcov na odkúpenie majetku obce priamym predajom je obec povinná zverejniť do 10 pracovných dní od uplynutia lehoty na doručovanie cenových ponúk, po dobu minimálne 30 dní, na úradnej tabuli obce a na webovom sídle obce, ak ho má obec zriadené.***“). Novela zákona o majetku obcí tiež reguluje **spôsob výberu cenových ponúk na odkúpenie majetku obce** (novelizovaný zákon o majetku obcí v § 9a ods. 5 zákona o majetku obcí: „*Obec prevedie majetok obce priamym predajom záujemcovi, ktorý ponúkne najvyššiu cenu.*“). Podľa súčasného § 9a ods. 7 zákona o majetku obcí: „*Obec **nemôže previesť vlastníctvo svojho majetku priamym predajom na právnickú osobu, v ktorej zakladateľom, vlastníkom obchodného podielu, štatutárnym orgánom alebo členom štatutárneho orgánu, členom riadiaceho, výkonného alebo dozorného orgánu je osoba uvedená v odseku 6; to neplatí, ak ide o právnickú osobu, ktorej zakladateľom je obec alebo v ktorej má obec obchodný podiel.***“ Novela § 9a ods. 7 (§ 9a ods. 14) zákona o majetku obcí upravuje pôvodné znenie tak, že imperatív podľa tohto ustanovenia sa netýka **právnických osôb, v ktorých má obec väčšinový obchodný podiel. Prevod akcií v prospech VVS, a. s. spôsobom priameho predaja je vylúčený u tých obcí, ktoré nemajú väčšinový obchodný podiel v tejto obchodnej spoločnosti.**

C. Dobrovoľná dražba (prevod akcií)

25. Prevod akcií formou dobrovoľnej dražby nie je vhodnou alternatívou nakladania s majetkom, a to vzhľadom na charakter VVS, a. s. ako súkromnej akciovej spoločnosti a zámer Dlhopisového programu garantovaných výnosov.

D. Exempcie zo štandardných postupov (prevod akcií)

26. **Podľa novelizovaného § 9ab ods. 2 zákona o majetku obcí nie je prípustné postupovať pri nakladaní s cennými papiermi niektorou z foriem výnimočného spôsobu prevodu, a to vrátane z dôvodu hodného osobitného zreteľa (§ 9a ods. 15 zákona).** Zákonodarca toto nakladanie s majetkom striktnie limitoval transparentnými základnými formami prevodu podľa § 9a ods. 1 zákona. Zatiaľ čo zákon pri nakladaní s cennými papiermi odkazuje na reguláciu podľa novelizovaného § 9a ods. 1-14, nesúťažné formy sú obsiahnuté v § 9a ods. 15 zákona. Rovnako nie je možné nakladať s cennými papiermi postupom z dôvodu hodného osobitného zreteľa (resp. postupom iných výnimiek) ani podľa súčasnej právnej úpravy.¹⁷

¹⁷ Podľa rozsudku Krajského súdu v Nitre, sp. zn. 5Co 477/2016: „*Ustanovenie § 9a ods. 8 zákona o majetku obcí definuje, v ktorých prípadoch môže obec realizovať prevod vlastníctva podľa majetku mimo režimu § 9a ods. 1-7 zákona. Aj pri týchto prevodoch majetku však obec nemôže strácať zo zreteľa všeobecnú zásadu hospodárneho a efektívneho nakladania s majetkom obce. Zákon ustanovuje pôsobnosť obecného zastupiteľstva rozhodnúť trojpäťtinovou väčšinou všetkých poslancov...nie je možné ani v zásadách hospodárenia s majetkom obce túto kompetenciu preniesť na iný orgán obce, napr. na starostu obce...*“

MENEŽÉRSKE ZHRNUTIE:

1. Prevod akcií akcionárov je vo vnútri VVS, a. s. limitovaný potrebou:
 - a) Predchádzajúceho súhlasu obchodnej spoločnosti, ktorý udeľuje dozorná rada na návrh predstavenstva.
 - b) Riadneho uplatnenia predkupného práva ostatnými akcionármi (je potrebný aj pri nadobúdaní akcií akciovou spoločnosťou).

Rozhodovanie o udelení súhlasu s prevodom akcií dozornou radou nespadá pod výhradnú kompetenciu obecného zastupiteľstva podľa návrhu novely § 11 ods. 4 písm. t) zákona o obecnom zriadení.

Obec/mesto ako akcionár je v prípade, ak má zámer previesť akcie spoločnosti, povinné adresovať predstavenstvu VVS, a. s. žiadosť o udelenie predchádzajúceho súhlasu na prevod akcií, ktorej náležitosti sú upravené v čl. V ods. 8 stanov. Povinnou prílohou žiadosti je aj doklad o tom, že akcie, ktorých sa prevod týka, boli aspoň 70 dní pred podaním žiadosti ponúknuté na predaj všetkým akcionárom. Ak akcionár do 60 dní od obdržania/zverejnenia ponuky neoznámi svoj záujem o kúpu, potom platí predpoklad, že o kúpu ponúkaných akcií neprejavil záujem.
 - c) Pri prevode akcií v prospech VVS, a. s. sa vyžaduje predchádzajúce rozhodnutie valného zhromaždenia, ktorým valné zhromaždenie schváli nadobudnutie vlastných akcií. Akciová spoločnosť musí následne akcie previesť, alebo znížiť základné imanie, pod sankciou zrušenia obchodnej spoločnosti ex offo rozhodnutím súdu.
2. Odporúčame postup obce transparentnou formou – obchodnou verejnou súťažou a samostatný prevod akcií a dlhopisov (nie zámennú zmluvu), vzhľadom na:
 - a) Kombinácia postupu podľa zákona o majetku obcí a Obchodného zákonníka nie je kontradiktórna a nespôsobuje nemožnosť plnenia.
 - b) Nedodržanie hmotnoprávných predpokladov súkromnoprávneho charakteru nemá za následok neplatnosť prevodu, naopak nedodržanie kompetenčných a procesných verejnoprávných noriem zakladá jeho absolútnu neplatnosť.
 - c) Aktuálny legislatívny zámer zákonodarcu, ktorým je posilnenie transparentnosti a efektívnosti prevodov a charakter prevodu v konkrétnom prípade s ohľadom na Dlhopisový program garantovaných výnosov.
 - d) Vo vzťahu k zámennej zmluve je v konkrétnom prípade vylúčené postupovať dôvodom hodným osobitného zreteľa a zámenná zmluva per se vylučuje riadne uplatnenie predkupného práva akcionármi.

Zámer prevodu akcií odporúčame schváliť obecným zastupiteľstvom aj v prípade, ak si to v zásadách hospodárenia s majetkom nevyhradilo.
3. Keďže podmienky ponuky akcií na predaj ostatným akcionárom musia byť totožné ako podmienky predaja (obchodnej verejnej súťaže) a súčasne sa „cena ponúknutá niekým iným“ ustáli až po predložení cenových ponúk záujemcov, odporúčame spojiť moment doručenia/zverejnenia ponuky na predaj akcionárom

a vyhlásenia obchodnej verejnej súťaže.¹⁸ Rovnako odporúčame zabezpečiť totožnosť znenia podmienok kúpnej zmluvy obsiahnutím jej formulárového návrhu v podmienkach obchodnej verejnej súťaže. Podmienky obchodnej verejnej súťaže musia reflektovať plynutie objektívnej 70 – dňovej doby ponúknutia akcií ostatným akcionárom a subjektívnej lehoty 60 – dní, počas ktorej môže ktorýkoľvek z akcionárov uplatniť svoje predkupné právo. Akcionár oprávnený z predkupného práva ustáli „cenu ponúknutú niekým iným“ lustrovaním ponúk predložených v rámci obchodnej verejnej súťaže v intenciách novelizovaného § 9a ods. 4 zákona o majetku obcí. Aj v tomto prípade odporúčame pred vyhlásením obchodnej verejnej súťaže ustáliť trhovú cenu akcie znaleckým posudkom, ktorá bude obsiahnutá v podmienkach obchodnej verejnej súťaže ako minimálna kúpna cena. Pokiaľ by podmienky obchodnej verejnej súťaže minimálnu kúpnu cenu neregulovali, bol by prevod akcií po výbere najvhodnejšej ponuky ďalej potrebné schváliť obecným zastupiteľstvom podľa novelizovaného § 9 ods. 2 písm. c) zákona o majetku obcí.

4. Pokiaľ bude obchodná verejná súťaž uskutočnená v období účinnosti aktuálnej právnej úpravy zákona o majetku obcí je na účely riadneho uplatnenia predkupného práva potrebné určiť „cenu ponúknutú niekým iným“ formou znaleckého posudku, ktorý ustáli trhovú cenu akcie.
5. Podmienky obchodnej verejnej súťaže musia kumulovať úpravu, podľa ktorej bude náležitosť udelenia súhlasu s prevodom akcie pozitívnou podmienkou uzavretia zmluvy s uchádzačom, ktorého ponuka bola vyhodnotená ako najvýhodnejšia a súčasne negatívna podmienka uplatnenia predkupného práva iným akcionárom predpokladom uzatvorenia zmluvy o prevode akcií. Nesplnenie ktorejkoľvek skutočnosti podľa predchádzajúcej vety musí byť v podmienkach obchodnej verejnej súťaže upravené ako obligatórny dôvod zrušenia obchodnej verejnej súťaže. Žiadosť akcionára (obce/mesta) o udelenie súhlasu s prevodom akcií by mala byť adresovaná predstavenstvu akciovej spoločnosti pred vyhodnocovaním ponúk, v časovom období po márnom uplynutí 60-dňovej lehoty na uplatnenie predkupného práva akcionármi. Aj keď stanovy akciovej spoločnosti neviažu podmienku predchádzajúceho súhlasu obchodnej spoločnosti s prevodom akcií akciovej spoločnosti, z povahy inštitútu obchodnej verejnej súťaže akcionár nepozná pri zámere prevodu konečného nadobúdateľa.

¹⁸ Podľa rozsudku Najvyššieho súdu ČR, sp. zn. 25Cdo 2746/99: „Pre posúdenie toho, či predajom spoluvlastníckeho podielu nehnuteľnosti bolo porušené predkupné právo spoluvlastníka, nie je rozhodujúce, či v dobe, kedy mu bol podiel nadobudnutý k odkúpeniu, navrhol konkrétny záujemca o kúpu predávajúcemu spoluvlastníkovi kúpnu cenu. Podstatné je porovnanie ceny, prípadne ďalších podmienok, za ktorých došlo k predaju inému s tým, za akú cenu a za akých ďalších podmienok navrhol predtým povinný spoluvlastník predaj oprávnenému.“

6. Povinnosť zápisu do registra partnerov verejného sektora sa vzťahuje aj na nadobúdanie akcií obce emitentom - VVS, a. s., keďže spoločnosť dodáva tovary a služby podľa zákona o verejnom obstarávaní s cieľom dosiahnuť zisk.
7. Iniciovateľ návrh novely zákona o obecnom zriadení predpokladá v § 11 ods. 4 písm. t) úpravu, podľa ktorej bude obecné zastupiteľstvo obce „schvaľovať“ všetky rozhodnutia, prijatie ktorých patrí do právomoci obce z dôvodu majetkovej účasti obchodnej spoločnosti“. Takáto právna úprava by mala za následok požiadavku predchádzajúceho schválenia úkonu obce pri vykonávaní práva akcionára – hlasovať na valnom zhromaždení aj o takých otázkach, akými je napríklad schválenie nadobudnutia vlastných akcií.
8. Vydanie dlhopisov je vo vnútri VVS, a. s. limitované potrebou predchádzajúceho rozhodnutia valného zhromaždenia obchodnej spoločnosti o vydaní dlhopisov a súčasnom podmienenom zvýšení základného imania. Iniciovateľ návrh novely zákona o obecnom zriadení (§ 11 ods. 4 písm. t)) by mal za následok požiadavku predchádzajúceho schválenia rozhodnutia valného zhromaždenia, ktorým rozhoduje o vydaní dlhopisov a podmienenom zvýšení základného imania. Obecné zastupiteľstvo zároveň rozhoduje o nákupe dlhopisov v závislosti od konkrétnej hodnoty určenej v zásadách hospodárenia, keďže ide o nakladanie s majetkovými právami obce (§ 9 ods. 2 písm. e) zákona o majetku obcí). Pokiaľ zásady hospodárenia s majetkom obce túto otázku neregulujú, je potrebné reflektovať § 11 ods. 4 písm. a) zákona o obecnom zriadení, podľa ktorého schvaľuje obecné zastupiteľstvo najdôležitejšie úkony týkajúce sa majetku.
9. Dominantným limitom pri nakladaní s cennými papiermi je účel disponovania súvisiaci s verejnoprospešným rámcom fungovania obce. Nakladanie s každým majetkom obce má slúžiť prioritne na zabezpečenie výkonu samosprávy, a iba subsidiárne (t. j. až po zabezpečení originálnych a prenesených kompetencií) iným účelom (napr. podnikateľskej činnosti). Obmedzenia zmluvnej voľnosti obce sú tak určené tzv. „materiálnymi normami“. Záver o lukratívnosti týchto majetkovo-právnych úkonov možno ustáliť ekonomicko-právnu analýzou výhod kapitalizácie majetku do dlhopisových cenných papierov a súčasného prevodu akcií. Na mieste je komparovať majetkové a nemajetkové výhody vyplývajúce z vlastníctva akcií a dlhopisov.
Medzi všeobecné výhody investovania akcionára do dlhopisov (a nie do akcií) možno zaradiť najmä:
 - väčšia garancia návratnosti investície (tzv. výnos do splatenia),
 - absencia príplatkovej povinnosti pri vykazovaní straty akciovej spoločnosti na strane majiteľa dlhopisu,
 - vyplácanie dlžnej sumy podľa dlhopisov nezávisí od aktuálnej ekonomickej situácie akciovej spoločnosti (čistého obchodného imania) na rozdiel od vyplácania podielu na zisku akcionárovi, údaj o splatnosti a výške úroku je obsiahnutý v dlhopise, bez možnosti zmeny zo strany akciovej spoločnosti. Naopak, akciová spoločnosť môže rozhodnúť o zmene stanov v časti spôsobu určenia výšky podielu zo zisku akcionára.,

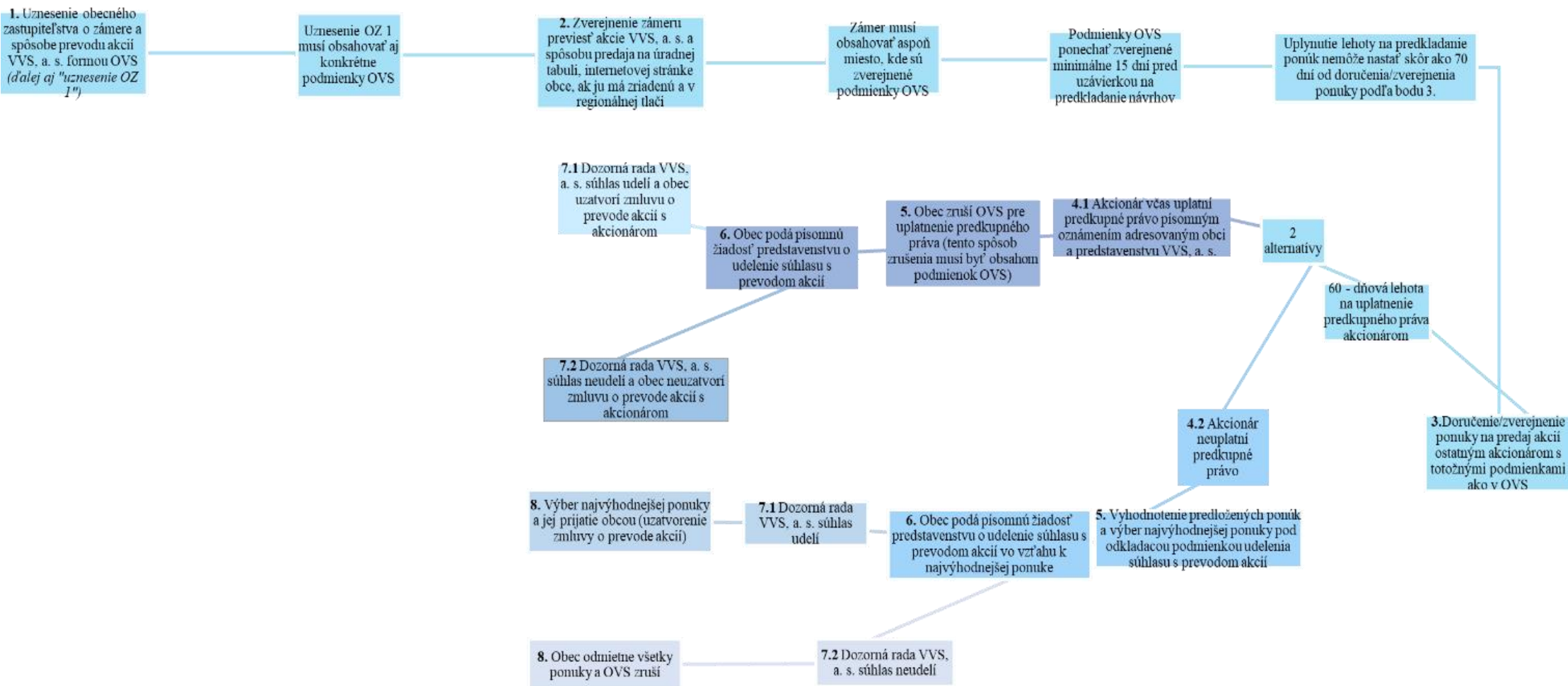
- právo požadovať výmenu dlhopisu za akcie,
- diverzifikácia – rozloženie investícií akcionára medzi viaceré cenné papiere, t. j. akcie a dlhopisy zároveň.

Medzi všeobecné nevýhody investovania akcionára do dlhopisov (a nie do akcií) možno zaradiť najmä:

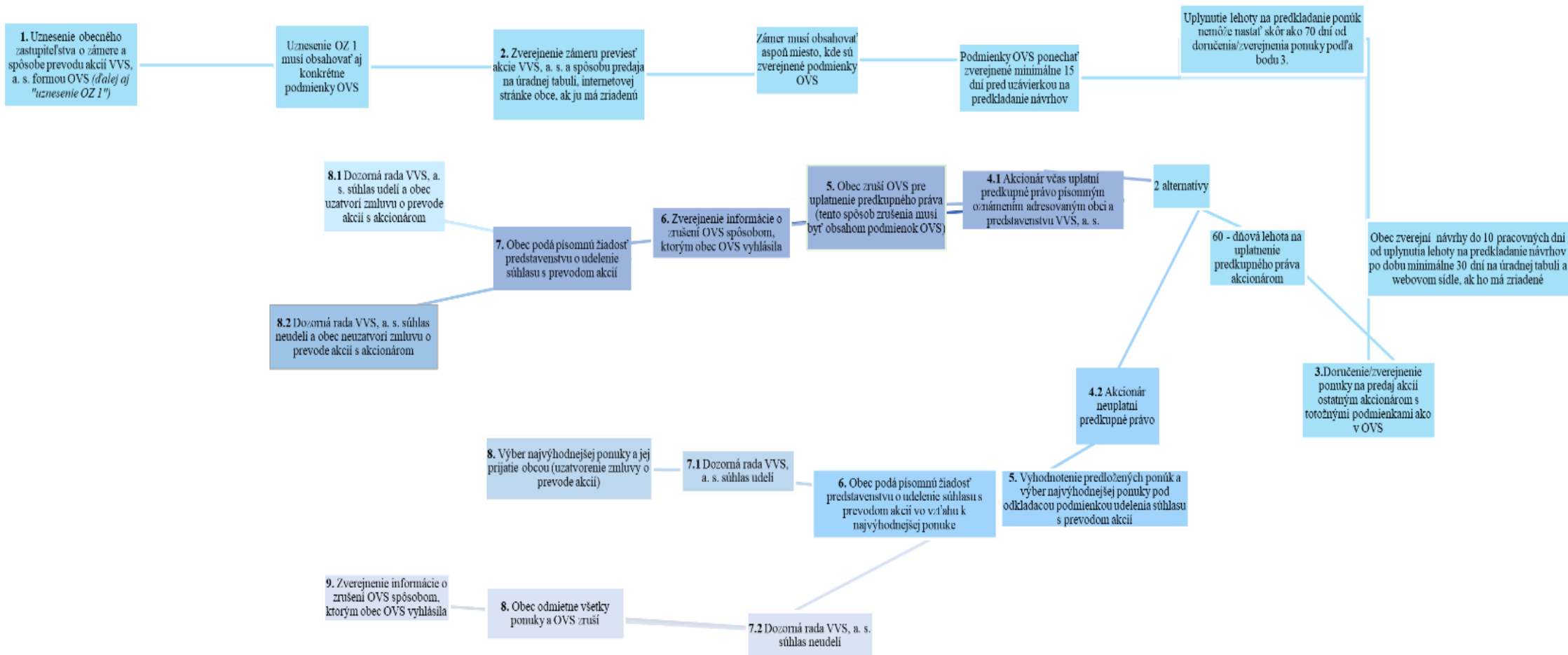
- majiteľ dlhopisu nezískava práva nemajetkového charakteru:
- rozhodovať pri výkone pôsobnosti valného zhromaždenia,
- právo na informácie,
- splatením menovitej hodnoty akcií a kupónov (výnosu) dlhopis zaniká, a tým aj postavenie majiteľa.

Na účely posilnenia práv majiteľov dlhopisov (a tým aj reflektovania na materiálne podmienky nakladania s majetkom obce) je vhodné zriadiť schôdzu majiteľov dlhopisov jej úpravou v emisných podmienkach, prípadne určiť spoločného zástupcu majiteľov dlhopisov na riadny výkon ich práv.

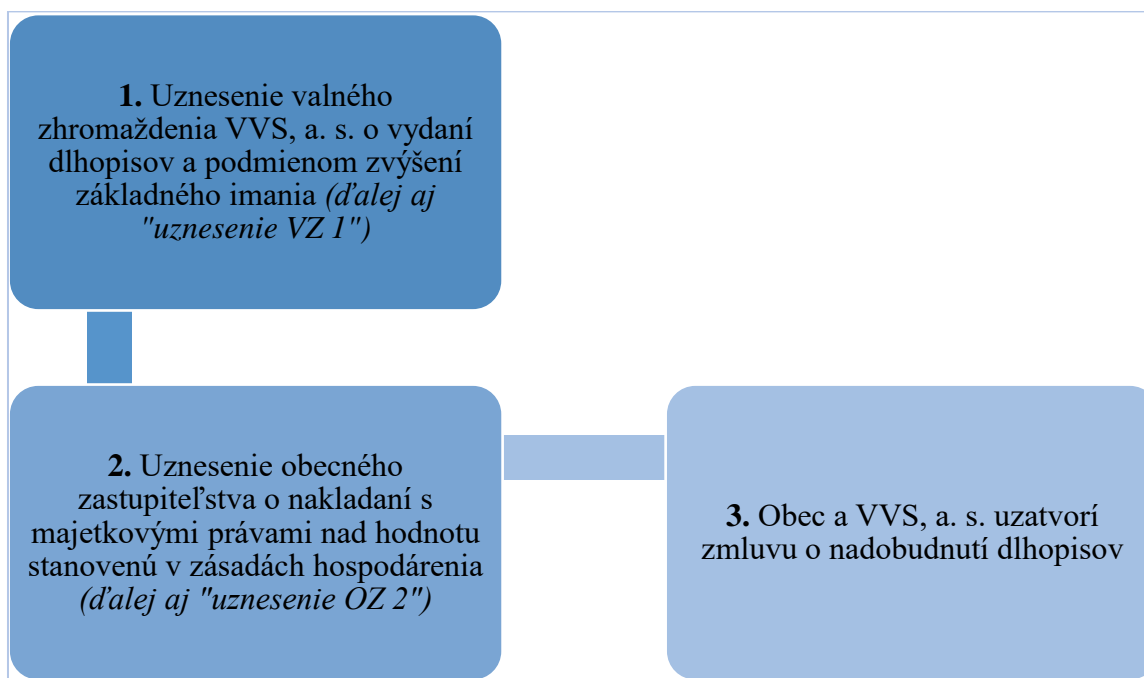
10. Vyžaduje sa koordinovaný proces vyhlásenia OVS a ponúknutia akcií ostatným akcionárom, keďže tieto časovo súvisia a ich podmienky musia byť totožné (časová a vecná súvislosť).

Obrázok 1 Grafické znázornenie procesu prevodu akcií podľa aktuálneho právneho stavu

Obrázok 2 Grafické znázornenie procesu prevodu akcií podľa novelizovaného právneho stavu

Obrázok 3 Grafické znázornenie procesu nadobudnutia dlhopisov

*doc. JUDr. Jozef Tekeli, PhD.
advokát*